

الأربعاء ١ آذر ١٣٨٥
٢٩ شوال ١٤٢٧
العدد ١٠٤
٢٢ تشرين الثانی نوامبر
٨ صفحات
١٠٠٠ ريال
ALHADITH
VOL.III
عربی - فارسی

قال الأمام علی علیه السلام :

خالِطوا الناسَ مُخالطةً إنْ مِتُّم معها بكوا علیكم وإن عشتم حنوا الیكم

الحديث صحيفه اسبوعية - فارسية عربية تهتم بالشوؤن الإجتماعية والثقافية والفنية

أحمدی نجاد یؤکد أن احتیاجات ایران من الوقود النووی ستؤمن خلال عام

***ستون ألف جهاز طرد مرکزی ستؤمن حاجتنا للوقود النووی**

*** ایران تؤمن بالحوار ولا تعتدی علی أحد ولن تسمح بالاعتداء علیها**

*** الکیان الصهیونی فی طریقه الی الزوال ولا یستطیع أن یحافظ علی نفسه**

*** علی مؤسسة الاذاعة والتلفزیون ایصال رسالة الثورة والشعب الایرانی الی أسماع العالم**

فی مقابلة اجرتها معه قناة (العالم) الاخباریة، اثناء زیارته لمبنی القناة، صباح أمس الاثنین، تطرق الرئیس أحمدی نجاد الی تطورات الملف النووی الایرانی.

وقال الرئیس احمدی نجاد فی هذا اللقاء: ان ایران تتحرک باتجاه الانتاج الصناعی للوقود النووی وفقاً لقوانین الوکالة الدولیة للطاقة الذریة، مؤکدا ان هذا الامر حق مسلّم لایران.

وأضاف: ان ایران تتحرک فی اطار القوانین والاعراف الدولیة وانها تدافع عن حق شعبها بامتلاک هذه التکنولوجیا ولا احد یستطیع ان یعترض طریقها.

وتابع: ان هناک بعض القوی المتغطرسة فی العالم ترید امتلاک کل القوة حتی تستطیع ان تملی قراراتها علی الآخرین، ولکن شعبنا والشعوب الاخری ترفض ذلک.

وتابع احمدی نجاد قائلاً: ان ایران تمتلک التکنولوجیا النوویة، ومن ناحیة الانتاج الصناعی نحتاج الی المزید من الاجهزة، مؤکداً انه فی محطة بوشهر النوویة لتولید الطاقة الکهربائیة نحن فی بدایة عمل وتشغیل المحطة بحاجة الی ٨٠ طنا وبعد ذلک الی ٣٠ طنا من الوقود النووی.

وصرح الرئیس الایرانی: انه خلال السنة الایرانیة القادمة سنؤمن احتیاجاتنا من الوقود النووی وان ٦٠ الف جهاز طرد مرکزی ستؤمن هذه الحاجة، مؤکداً انه فی المرحلة الاولی ستوضع ثلاثة آلاف جهاز طرد مرکزی وبعد ذلک سنتحرک خطوة خطوة الی الأمام.

وقال: ان ایران تؤمن بالحوار وانها لم تعتد علی احد ولن تسمح بأن یعتدی علیها أحد، وان تحرکات القوی المعادیة لیس لها ای تأثیر علی ایران، وانا انصحهم بان الصداقة مع الشعب الایرانی والشعوب الاخری هی افضل لهم بکثیر.

وشدد الرئیس احمدی نجاد علی ان الشعب الایرانی یعتبر، من الناحیة الثقافیة والسیاسیة والاقتصادیة، قوة لا یمکن تجاوزها، وله تأثیر کبیر علی المستوی العالمی، وهم یعلمون مدی قوة الاقتصاد الایرانی، ولذلک فانهم لن یستطیعوا ان یقوموا بای شیء، وإن تم فرض حظر علی ایران، فانه سوف لا یکون له اثر کبیر.

واضاف: ان الادارة الامیرکیة لیس بامکانها ان تقوم بعمل عسکری ضد ایران لانها لا تملک مثل هذه القدرة.

وحول التهدیدات الاسرائیلیة بشن عدوان عسکری علی ایران، قال الرئیس احمدی نجاد: ان الکیان الصهیونی فی طریقه الی الزوال والانهیار، وانه لا یستطیع ان یحافظ علی نفسه، مؤکداً ان الصهاینة یثیرون مثل هذه الدعایات فی اطار حربهم النفسیة، لانهم یعلمون قوة الشعب الایرانی، ولن یتجرأوا علی القیام بأی عمل ضده، مدینا فی الوقت نفسه الجرائم البشعة التی ترتکبها قوات الاحتلال الاسرائیلی ضد الشعب الفلسطینی الاعزل.

وکان رئیس الجمهوریة قد قام صباح أمس الاثنین بزیارة تفقدیة لمؤسسة الاذاعة والتلفزیون، رافقه خلالها رئیس مؤسسة الاذاعة والتلفزیون المهندس عزت الله ضرغامی وجمع من کبار مسؤولی الجهاز الإعلامی.

ولدی وصوله الی المؤسسة، توجه رئیس الجمهوریة الی مقبرة الشهداء الواقعة فی مسجد بلال حیث قرأ الفاتحة علی أرواحهم الطاهرة داعیاً الباری تعالی أن یمن علیهم بعلو الدرجات.

ن أجل تصنیع کل ما تحتاجه المؤسسة من تجهیزات فنیة داخل البلاد بالاعتماد علی الکفاءة الوطنیة، داعیاً ایاهم الی الدفاع عن حرمة ثقافة الشعب الایرانی، مؤکداً استعداد الحکومة لتقدیم أی دعم لتحقیق هذا الهدف.

وشدد رئیس الجمهوریة علی أهمیة الحوار ومکانته الهامة فی الحفاظ علی الثقافة الاسلامیة ورأی ان الاذاعة المسموعة والمرئیة بامکانها أن تؤدی دورها الهام للغایة من خلال برامجها المتنوعة فی الحفاظ علی ثقافة الشعب الایرانی وتعریف حضارته العریقة.

کلمة العدد

المهم ان تکون حرّة و نزیهة

ناصر الجابری

ان الانتخابات تعتبر تجسیدا لتفعیل دور الناس و حقهم فی ادارة بلادهم و شؤونها . لیست الانتخابات امرا شکلیا روتینیا تمریرا للامور و للخلاص من الوظائف و التکالیف .

بل امرا حیویا و بناء لصنع المجتمعات و استمرار حیاتها بکل ما من معنی للکلمة . و من هنا تظهر اهمیة هذه العملیة الدیموقراطیة لمشارکة المواطنین الفاعلة فی انتقال الامور بالنیابة عن انفسهم الی افراد او مجموعات تقوم بدلا عنهم و بالوکالة بادارة البلد و تامین الخیر و السعادة و الرفاه للموکلین و اصحاب البلد الحقیقیین .

اذن تعتبر الانتخابات و من هذا المنطلق و المنطق ، ابرام صفقة قانونیة و رسمیة ما بین الموکلین و الوکلاء بملاحظة جمیع شروط و مستلزمات ایّ صفقة قانونیة و شرعیة . ای ان کلا الطرفین یعلن عن ما یهم الطرف الآخر و یستطلع الطرفان علی کیفیة العمل المستقبلی فیتم الاتفاق .

و ذلک من خلال عملیة انتخابیة حرة و نزیهة یقوم جمیع الوکلاء بالاعلان عن برامجهم و شعاراتهم التی یعتقدون انها الافضل لتقدیم الافضل للموکلین . فادلاء الصوت من قبل الموکّل فی صنادیق الاقتراع هو فی الحقیقة توقیع الاتفاق او العقد من قبل طرفین العقد .

تحتاج هذه العملیة ای الصفقة الی مستلزمات و مقدمات و شروط ان توفرت فعند ذلک نکون قد اقتربنا الی انجاز عظیم . من اهم العوامل التی تجعل من الانتخابات ، عملیة ناجحة هی حریتها و شمولیتها علی جمیع اطیاف المجتمع . کما هو من حق جمیع المواطنین ان یکونوا موکلین و یشارکوا فی تقریر مصیرهم ، ایضا من حق جمیع شرائحهم و تیاراتهم ان یکونوا وکلاء عن باقی المواطنین . من حق الموکِل ان یتمتع بالحریة فی اختیاره الوکیل الذی یراه مناسبا و مؤهلا للقیام بالنیابة عنه بادارة امور البلد و یکون هو ای الموکّل ، المسؤول الوحید الذی یتقبل مسؤولیة اختیاره مهما کان الثمن و لا یحتاج فی هذا الامر الی قیّم یقوم بدلا عنه بملاحظة مصالحه کما الحال فی العقود الشرعیة القانونیة . فیجب ان تتاح الفرصة للجمیع ان یترشّحوا و یعرّفوا انفسهم و یعلنوا عن برامجهم و شعاراتهم . حتی ان لم یرغ الامر للبعض من التیارات و الجهات .

العامل الثانی الذی یلعب دورا بنیویا و کشرط اساسی فی الانتخابات هو نزاهتها و سلامتها .

یجب ان یامّن و یطمئن الناخبون ان الاساس هو رایهم و تصویتهم و لیس شیئا آخر . و أن لصوتهم قیمة غالیة لا یضاهیه شئ آخر فی الشأن و أنّ المسؤولین یبذلون قصاری جهودهم لصیانة اصواتهم .

عندئذٍ سیعتقد المواطن و یقتنع بکرامته و شانه کشریک فی امور بلده و مشارک فی تقریر مصیره بنفسه و ان لا احد غیره یجعل نفسه بدلا عنه دون اذن .

فان حصل غیر هذا فسیعتقد المواطن انه مهان باستحماره من قبل الذین وضعهم فی راس الامور بالنیابة عن نفسه .

و العامل الآخر و لیس الاخیر هو سهولة وصول الناخب لای معلومة یحتاجها عن المرشح . ینبغی ان یحیط الناخب بکل ما هو متاح من اخبار و امور تتعلق بالناخب کی یصوّت عن وعی کامل لتتم الصفقة کاملة دون نقص و بالمام کامل من قبل الناخب علی ما یرید فعله .

طبعا من الواضح ان هذا الامر یتطلب ایجاد مناخ و جو حر و منفتح من قبل السلطة تصل فیه جمیع المعلومات و القضایا بسهولة الی المواطنین . من حق الناخب ان یتطلع علی جمیع الامور التی ترتبط بتصویته اما قبل الانتخابات و اما بعدها . لانه محرم و لیس من العوام کما کانت الحکومات المستبدة القدیمة تعتقد ان الناس رعیة و عوام و الخواص هم الحکام و العکس یجب ان یکون صادقا ای ان جمیع المواطنین خواص من حقهم ان یطلعوا علی کل شئ .

ان هذا الانفتاح المعلوماتی صمام امان للحیلولة دون ابتلاء المجتمع بالفساد.

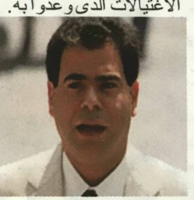
اغتیال وزیر الصناعة اللبنانی بیار الجمیل

اغتیل وزیر الصناعة والنائب اللبنانی بیار الجمیل الذی ینتمی الی الغالبیة النیابیة الیوم الثلاثاء فی ضاحیة بیروت الشمالیة باطلاق نار علیه قرب بیروت علی ما افاد مصدر امنی. واکد المصدر ان الجمیل اصیب بجروح خطرة فی عملیة الاغتیال. ونقل الی المستشفی حیث توفی متأثرا بجروحه. وتعذر علیه القول کیف تمت عملیة الاغتیال.

وبیار الجمیل (٣٤ عاما) هو نجل رئیس الجمهوریة السابق امین الجمیل الذی یرئس حزب الکتائب اللبنانیة المسیحی.

واعلن نبأ اصابة ثم وفاة الجمیل سعد الحریری الذی کان یعقد مؤتمرا صحفیا یعلق فیه علی الازمة السیاسیة المتفاقمة فی لبنان. واتهم سوریا من دون ان یسمیها.

وقال الحریری بدأوا مسلسل الاغتیالات الذی وعدوا به.

ارتحال العلامة السید علی العدنانی حدث الم بالمشاعر المومنة فی المحافظة

لقد اثبت ارتحال السید علی العدنانی مدی العمق الایمانی المتجذر فی نفوس الشعب المسلم فی المحافظة و ولائهم لاهل الدین و العقیدة علی الاخص اذا کانت تلک العقیدة نابعة من صمیم الاسلام و اعنی من صمیم الاسلام هم اهل البیت علیهم افضل الصلاة و السلام و ذلک بالعزاء الذی خیم علی ربوع المحافظة و خروج المواکب الموبّنة لهذا الخطب الفادح و المصاب الجلل.

لقد قضی السید العدنانی ریعان شبابه و سنین عدیدة من عمره فی تربیة النفس و تزکیتها و النیل من معین العلم الدینی علی ایدی العدید من العلماء اشهرهم العلامة الخوئی علیه الرحمة و قد عاد الی محافظة خوزستان بدافع الخدمة المخلصة لطلاب العلم و الفضیلة و هواتها من الشباب و الکهول و مضی فی هذا الدرب عمیداً للحوزات العلمیة فی خرمشهر و للعطاء العلمی الذی شهد به الکبیر و الصغیر .

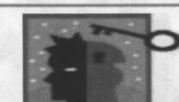
لا شک ان المذهب الحق الذی تدین به امتنا الاسلامیة فی ایران و خصوصا اهالی خوزستان الاماجد هو المذهب الشیعی الذی اتی حصیة الاصرار النبوی بالاحتواء له و الاخذ به بکلمته الشهیرة " من کنت مولاه فهذا علی مولاه " الا ان اختلاف المسلمین الاوائل ادی الی هوّة لاتزال تتسع اثر غیاب الالتزام و المسئولیة تجاه وحدة الامة الاسلامیة امام تحدیات العالم الغربی و الامریکی و الصهیونی هذا الایام و الغریب ان الکثیر من المجتمعات ربما تاثرت بتیارات مشبوهة سوی هذا الشعب الکریم الذی طالما سجل اروع المواقف المقدسة منها الوقوف الی حماة الدین و اصحاب الشریعة و ایضا الی جانب اهل البیت علیهم الصلاة و السلام و الشاهد علی ذلک الحشود الغفیرة التی لم تشهد لعزائها و تحمسها خرمشهر .

اسبوع القوات التعبویة (البسیج) میعاد التضحیة و الاستبسال الدینی

اذا کانت للثورة الاسلامیة فی ایران رموزا تفتخر بها الامة المسلمة الایرانیة طوال الایام فذلک الرمز هو التیار المخلص و المضحی بنفسه تجاه الحفاظ علی وحدة الوطن و سلامة الدین و العقیدة المعروف بالبسیج ای قوات التعبئة .

وقد عنی هذا الاسبوع بامر من الامام الراحل السید الخمینی رحمه الله خصیصاً بالقوات التعبویة رمزا شامخا رغم تطورات الزمن و توالی الایام . ان للقوات التعبویة مواقف مشرفة تذکر فتشکر خدمت بها الامة الاسلامیة اکثر من کلمة اهم تلک المواقف هی ردع و صد الهجمات العراقیة بقیادة الاستکبار العالمی خلال ثمان سنوات عسیرة مرت علی الکل بالضیم و الاهات و تطهیر تربة الوطن من براثن الاعداء حتی آخر عدد منهم و بالکلمة الفصل انه لولا البطولات و الاستبسال و التضحیة و الصمود الذی بذلتها القوات التعبویة طوال الحرب المفروضة لما کان الوضع الذی یتمتع منه الشعب من العزة و الحریة الیوم و لقد عرف الشعب هذه الحقیقة بفارغ البال و بایمان جازم فنبارک الی الشعب المسلم هذا الاسبوع و ایامه و الانتصارات التی سجلها التعبوی بدمائه و جهاده .

الفكر والرأى

الفكر

القوميه وسيله و ليست غايه

على عبدالحسين

١- القوميه :

منذ القدم كان التوحد هدف الانسان وذلك بسبب العوامل العديده من مثل الحروب و الغارات و الغزوات فيضطر الواحد ان يصير اثنين و الاثنين ثلاثه و هلم جرا... والدم و اللغه و الجغرافيه يشكلن اهم اسباب اختيار الحلف. فبعد تاسيس الحلف تاتى مرحله تحقيق المآرب كالغزو و الذوذ عن بيضه الحلف ، و بالغالى و الرخيص كذلك الغزو لا يتم عبر الخرق المادى فقط بل يستهدف الشرف و العنوان ... اذا مر الزمان على هذا الحلف و كان ذا نتائج ايجابيه سوف تتعمق العاطفه بين اعضاء الحلف فتصير صله رحم و رؤفه اخويه تسمى قديما "قوم" و حديثا "قوميه" او "شعب".

٢-القومانية(القوميه) الشعوبيه :

عرف تاريخ الاسلام نزاعات و سجالات شديده بين العرب و الفرس كانت بدوافع سياسيه و اساليب ثقافيه- حربيه ، اى بالقلم و السيف ، فلقد كانت تجيشا استخدم العاطفه مما ادى الى اصطفافات وكراهيات غير واعيه استمرت الى يومنا الحالى ، و بدون تبريراتها الاوليه .

٣- القوميه الاروبيه :

فى القرون ما قبل الثامن عشر عند ما كانت الاقطاعيه تحيل بلاد اروبا الى اوصال متبعثره و متناحره ادرک قاده الثورات التنويريه ان اهم وسيله للقضاء على هذا الشتات و الضياع هى الوحده عبر القوميه اى : الدم و اللغه و الجغرافيا حتى يحصل تضامن و اخوه فتسير الشعوب نحو تحقيق اهداف اصلاحيه - تغييريه للوصل الى الحريه و العداله و المساواه و بالتالى الخروج من نير الاستبداد الاقطاعى - البطريکی و التخلف بشكله العام. فرفعت شعارت الامه الفرانسيه و الاآلمانيه و الايطاليه... و بالفعل تبلورت امم و شعوب جغرافيه سياسيه آل الامر به الى صيانت الهويه و التقدم و الازدهار... لكن نشأت من هذه القوميات فى ما بعد : النازيه و الفاشيه اللتين اضرتا بالبشريه كثيرا . فصارت القوميه تحمل شيئا من السلب فى طياتها يهدد التعايش السلمى بين الاعراق المتعدده...

٤- القوميه الفارسيه:

هذه النزعه بدأت منذ عهد البهلوى الاول رضا خان مطعمه بآيدلوجيه كتبت بواسطه مؤسسه " انجمن ايران جوان" اى جمعيه ايران الشاب ، وكان آنذک يرئسها بور داوود مع عدد من الشباب المتحمسين للقوميه الفارسيه فقام رضا بهلوى بتطبيق بنودها الوارده فى مانيفستها الداعى الى توحيد ايران على اساس العرق و اللغه الفارسيتين مما ادى الى اضعاف هويه القوميات غير الفارسيه...

٥- القوميه العربيه:

هذه النزعه كانت رده فعل على ممارسات القوميين الترک الذين قد بدأوا بتتريک العرب بهدف محو اللغه العربيه لاستمرار احتلال بلادهم ،فانشأت آيدلوجيه قوميه تدعو الى توحيد العرب حسب اللغه و الجغرافيا و التاريخ ، و كانت مزوده بشعارات تقدميه ثوريه اتت اكلها فى حصول العرب على استقلال من الاتراک ، لكن هذه القوميه المؤدلجه بالأطر الوهمية الضيقة افرزت انظمه مستبده شموليه حاولت حذف الاقليات العرقيه و الاثنيه غير العربيه بالقرار السياسى فسلبتها حقوقها القوميه مثل الاكراد و البربر و الاقباط...

٦- محصله القوميه :

كما اشرنا اعلاه كانت القوميه الحديثه آيدلوجيه ناجحه للم الشمل وشتات الامم الغربيه وتوحيدها و تثويرها لكن القوميه التى كانت نافعه فى الغرب و الشرق ذات يوم امست مصدرا للتأزم بين الشعوب فانتجت الكراهيه و العنصريه و حذف الأخر و تجاهله و سحق حقوقه وبالنتيجه وصلت آيدلوجيه القوميه المنغلقه الى نهاياتها وان يوجد فيها شىء من الايجاب فلا يكتب له النجاح الا بكسر اسوار آيدلوجيتها الضاره للآخر حتى تكون قابلة للحياه والاستمرار.

٧- نحن و القوميه :

ان عرب ايران تعيش حاله من الشتات و اللامركزيه و اللامرجعيه (الثقافيه - العرقيه) ، فنرا القوميه العربيه خير موحد لها لكن قوميه عربيه لا تؤدى الى العنصريه و كره و رفض الآخر ، نريد قوميه توحدنا و تآخينا مع الآخر و تنتج المعايشه السلميه ، نريد القوميه الموحده لازاله القبليه المشتته ، و اما ما هى هذه القوميه التى يجب ان تكون كآيدلوجيه لمجتمعنا:؟؟

الف: اسلمه القوميه :
لا توجد فى الخطاب القرآنى قوميه و انما تثبيت لكل الاعراق(جعلناكم شعوبا و قبائل لتعارفوا) و لا يطلب ازاله اى دين (لا اكراه فى الدين) و هذا الخطاب يصر على "انما المؤمنون اخوه" ويدعو الى العدل و البر و الاحسان هذه مبادىء يجب ان تكون اطر مانيفيست قومى حتى تحوول دون انحدارها نحو العنصريه و نبذ الآخر.

ب: انسنه القوميه:
ان لم تكن قوميتنا اسلاميه فلتكن انسانيه. و مفهوم الانسانيه يعنى حب الانسان و محوريته ، العنايه به و احترامه ...و لا فرق ابدا بين انسان و آخر الكل سواسيه فى مبداء البشريه ، كماتحب لنفسک احبب لغيرک ، وتضامن مع "الآخر" من اجل الخير و الغلبه على الشر ...

استخلاص :
الله سبحانه تعالى بعث النبيين و وفرر النعم و خلق و اعطى ... فاعتقد كل هذه الامور وسائل من اجل اسعاد الانسان لا غير ، و القوميه وسيله من هذه الوسائل العديده ، فلا ينبغى ان نحيل الوسيله الى غايه و نصنمها و نقدسها انما الغايه هو الانسان هذا هو الانسان الذى يستحق التقديس و غيره من وسائل و طرق و مناهج و اساليب متغييره غير ثابته لا تقدس ابداً . القوميه وسيله ثقافيه - معنويه لخدمه الانسان ، فاذا شعر الانسان بهويه محترمه و غير منقوصه يشعر بالكرامه و الكرامه هى اصل السعاده.

دراسة مختصرة حول الإدمان (٢)

اعداد: ابوسلام الحيدرى

كل شخص فى بدء ادمانه على المواد المخدرة الى وصوله الى مرحلة الادمان الكاملة يجتاز ثلاثة مراحل.

١-مرحلة التعرف: فى هذه المرحلة الشخص يبدأ مع ترغيب الاخرين مثل الرفاق او الاصدقاء المتخلفين او اشخاص من العائلة او الاقرباء او اكثر الذكاء يبتدى فى استعمال الموادالمخدره و فى هذه المرحلة يتعرف على الادمان فى اولى خطوط الادمان و يتعرف على المواد المخدرة.

٢-مرحلة الشک و المكافحه: فى هذه المرحلة عندما يكون الشخص قد ادمن على المواد بصوره غير منظمه و على تواصل و اكمال استعمال ادمانه يحس بالخوف و الفزع و الشک و التردید و هو اذا منظمه و على تواصل و اكمال استعمال ادمانه يحس بالخوف و الفزع و الشک و التردید و هو اذا اراد ان ينجو من التفكر باستعمال المواد التخديرية يبتدى ان يكافح رغبته.

٣-مرحله الاساره او استبعاد و

الادمان: المدمن فى هذه المرحلة و بعد ان فوت المرحلة الثانية اذا لم ينتصر على نفسه يدمن على استعمال المواد المخدرة و هو تقريبا يستعمل الموادلمرة او مرتين فى اليوم.

انواع المخدرات: ان المواد المخدرة لها انواعا كثيرا. و نحن فى هذه الدراسة نتعرف على بعض المخدرات التى تستعمل فى الجتمع، و هذه المواد عباره عن:
(الترياق، المرفين، الهروئين، الحشيشه)

١-الترياک: الترياق يوخذ من عصارة الشجرة اونبت الخشخاش و هو بنى فاتح او اسود اللون الشخص الذى فى بدى استعماله مادة الترياق يحسوا بالقدرة و عدم الهستريا اثر التاثير الذى ورد اليه فى استعمالة و ايضا يحس بالفرح و الثقه بالنفس و الشجاعه و بعد فترة من الاستعمال يحس بالخوف و الهستريا و الالام الشديدة و استعمال الترياق يسبب الاستفراغ، المسمومية، الياس، ضعف ورخاء عضلات الجسمى، ضعف الأرادة، الاضطراب و الخوف.

نحن على يقين ان كل شى يضر الجسم حرام فى الشريعةو استعمال هذه الماده تكون حراما. من الترياق يستخرج مادتين ، حريق و ما تبقى من الترياق، عصارة الترياق.

حريق الترياق: بعد استعمال الترياق مع آلة البافور يستخرج و يبقى انواع باللون البنى المحترق الذى يسمى انواع حريق الترياق.

عصارة الترياق: عصاره تستخرج نتيجة لإحتراق الترياک و هذا النوع اخطر من الترياق و عصارة الترياق تكون عجينة و باللون البنى و يميل الى الاسود.

د. جمال البنا و مشروعه

هاشم صالح

العالم أصبح يعتقد أننا جميعا همجيون، برابرة، لا أثر للنزعة الإنسانية لدينا، بل وأصبح يعتقد، وهنا وجه الخطر والخطورة، أن عقيدتنا نفسها تأمر بذلک أو تقره وتجيزه، وفاتهم أن التفسير الخاطئ للعقيدة والموروث عن عصور الجهل والظلام والانحطاط هو المسؤول وليس جوهر العقيدة كما تجلت فى القرآن الكريم، وهنا يجيء مشروع(الرجوع الى القران) الأستاذ البنالكى يوضح الأمور ويفرز الأشياء عن بعضها بعضا ويقع فى القلوب بردا وسلاما. فكلامه وكلام المفكرين الآخرين من أمثال محمد الطالبى، وعبد المجيد الشرفى، وحسن حنفى، ومحمد أركون، ومحمد عابد الجابرى وعشرات غيرهم أصبح ضروريا لكى يفهم العالم انه يوجد فى الإسلام تيار آخر غير تيار العنف والجهل والقنابل الموقوتة والسيارات المفخخة. وهذا ما فهمه بيرزنسكى وأشار إليه فى كتابه الأخير "الخيار الكبير.. اميركا وبقية العالم"، عندما كنت اقراء الأستاذ البنا كنت أتذكر بالطبع مارتن لوثر، مدشن حركة الإصلاح الدينى فى أوروبا، فلوثر أيضا ثار على التراث الكنيسى السائد فى عصره وقال بالعودة إلى الكتاب المقدس فرمى وراءه كل هذه التراكمات والهوامش والخرافات والخزعبلات. وبحركة ثورية رائعة،طهّر المسيحية الأوروبية من تلک القشور المتراكمة وكنّسها تكنيساً..

ما الذى نفهمه من جوهر الرسالة الإسلامية إذا ما عدنا إلى القرآن ذاته وليس إلى كلام هذا الفقيه المتأخر أو ذاک؟ نفهم أن الإيمان قضية شخصية لا تدخل فيها ولا إكراه عليها على عكس ما يعتقد المتطرفون الغلاة مع جمهور غفير من المسلمين المعاصرين للأسف الشديد.

يقول الأستاذ البنا: " الأمر ليس مقصورا على الإسلام، بل هو يمثل كل القيم كالمسيحية والاشتراكية. وفى كتاب لنا أصدرناه عن هذا الموضوع عرضنا فى فصل مسهب كيف حوّلت السلطة المسيحية، وهى دين الحب والسماحة، إلى محكمة تفتيش رهيبة". انتهى كلام الأستاذ البنا وكان بإمكانه ان يضيف قائلا: كيف حولت القوى المتطرفة الإسلام حاليا، وهو دين الرحمة والمغفرة إلى عقيدة تبث الرعب فى شتى أنحاء العالم ولا تتورع عن تسمية ضربة مدريد الآثمة باسم: غزوة الأندلس! أخيرا ماذا يمكن أن نقول عن مشروع الأستاذ البنا فى هذه العجالة؟ بالنسبة للوعى الإسلامى الحالى يمكن القول إنه يشكل قفزة كبيرة إلى الأمام، فالقول إن القرآن هو وحده المُلزم، يعنى تحريرنا من عبء التراكمات التراثية التى تضغط على كاهلنا والتفريق بين ما هو إلهى وما هو بشرى، وعدم الخلط بين هذا وذاک ينبغى العلم بأن القرآن بأسلوبه المجازى الرائع والمنبجس انبجاسا كان أكثر انفتاحا على مطلق الله، مطلق المعنى والوجود من كتابات الفقهاء التى جاءت بعده مباشرة، ولكن لكى نعذر الفقهاء قليلا ولا نحملهم كل المسؤولية ينبغى القول إنهم كانوا مضطرين لتضييق معانى النص القرآنى وتوجيهها فى اتجاه واحد يخدم مصلحة الدولة الجديدة، أى الامبراطورية العربية الإسلامية الوليدة ولذلک قدموا بالتدريج تفسيرا أقل تسامحا من القرآن تجاه أهل الكتاب مثلا، أو تجاه العقائد الأخرى بشكل عام. لقد وجهوا معانى القرآن الكريم فى الوجهة التى تخدم مصالحهم ومصالح السلالات المتتالية. ثم بعد أن نفدت حيوية الحضارة العربية الإسلامية ضاقت آفاق الفكر أكثر وأصبح التعصب والانغلاق هو السائد، وهذا هو سر انفجار الحركات المتشددة حاليا. ولكن سوف أكون صريحا مع الأستاذ البنا، فإذا كان مشروعه يمثل قفزة كبيرة إلى الأمام، فإنه ليس كافيا على المدى الطويل. وإنما ينبغى أن تتلوه قفزة أخرى إضافية. فبعد الإصلاح الدينى فى أوروبا جاء التنوير الفلسفى، بعد لوثر جاء كانط. والبعض يقولون إن الفلسفة المثالية الألمانية، أى فلسفة فيختة وهيغل وهولدرلين، ليست إلا علمنة للإصلاح اللوثرى..

وهذا لا يعنى نهاية الدين والإيمان، وإنما يعنى تحوله إلى إيمان داخلى لا استعراضى خارجى شكلى. انه يعنى استبطان جوهر الدين على هيئة قيم روحية وأخلاقية تتجسد فى السلوک العملى للفرد.

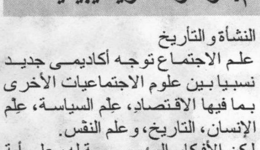
يُضاف إلى ذلک، أن التنوير الفلسفى أدى إلى استقلالية العقل الكاملة بالقياس إلى النقل وأعطى لكل ذى حق حقه. فللدين جماله وللفلسفة جمالها ولم يعودا متصارعين كما كان عليه الحال فى السابق، وحيث تنتهى حدود أو إمكانيات العقل البشرى تبتدئ حدود الإيمان الغيبى. ولا أحد يجبر أحدا على عدم الإيمان فى مجتمعات الحداثة والحضارة، ولا أحد أيضا يجبره على الإيمان أو يحاسبه على ما فى ذات الصدور. هذه الحرية الكاملة للضمير بالقياس إلى المؤسسة الدينية تعتبر إحدى مكتسبات التنوير والحداثة، التى تجاوزت مكتسبات الإصلاح الدينى بالمعنى الحرفى للكلمة. وبناء عليها تأسست مبادئ حقوق الانسان وليس توثين الانسان، وكذلک مفهوم المواطنية بالمعنى الحديث للكلمة، ودولة الحق والقانون التى تعامل جميع مواطنيها على قدم المساواة بغض النظر عن

علم الإجتماع

م:موسوعة ويكيبيديا

علم الاجتماع علم يعنى بدراسة خصائص الجماعات البشرية والتفاعلات المختلفة والعلاقات بين أفراد هذه الجماعات. يعتبر أوغست كونت من أهم الباحثين فى علم الاجتماع و يعتبر المؤسس الغربى له إلا أن الكثير من العرب يعتبرون عبد الرحمن بن خلدون بملاحظاته الذكية فى طبائع العمران البشرى التى دونها فى مقدمته الشهيرة المؤسس الفعلى لعلم الاجتماع.

علم الاجتماع هو دراسة الحياة الاجتماعية للبشر، سواء بشكل مجموعات، أو مجتمعات ، وقد عرّفَ أحياناً كدراسة التفاعلات الاجتماعية. وهو توجه أكاديمى جديد نسبياً تَطورّ فى أوائِل القرن التاسع عشر ويهتم بالقواعد والعمليات الاجتماعية التى تربط وتفصل الناس ليسوا فقط كأفراد،

لكن كأعضاء جمعيات ومجموعات ومؤسسات.

علم الاجتماع يهتمُ بسلوكِنا ككائنات اجتماعية؛ وهكذا يشكل حقلا جامعا لعدة اهتمامات من تحليل عملية الاتصالات القصيرة بين الأفراد المجهولين فى الشارع إلى دراسة العمليات الاجتماعية العالمية. بشكل أعم, علم الاجتماع هو الدراسة العلمية للمجموعات الاجتماعية والكيانات خلال تحرّكِ بشر فى كافة أنحاء حياتهم. هناک توجه حالى فى علم الاجتماع لجَعله ذو توجه تطبيقى أكثر للناس الذين يُريدونَ العَمَل فى مكان تطبيقى.

تُساعدُ نَتائِجُ البحثِ الاجتماعى المربين، والمشرّعين، والمدراء، وآخرون الذين يهتمون بحلّ مشاكل اجتماعية ويَصُوغونَ سياسات عامة.

يَعْملُ أكثر علماءِ الاجتماع فى عدة اختصاصات، مثل التنظيم الاجتماعى، التقسيم الطبقى الاجتماعى، وقدرة التنقل الاجتماعية؛ العلاقات العرقية والإثنية؛ التعليم؛ العائلة؛ عِلْم النفس الاجتماعى؛ عِلْم الاجتماع المقارن والسياسى والريفى والحضرى؛ أدوار وعلاقات جنس؛ علم السكان؛ علم الشيخوخة؛ علم الإجرام؛ والممارسات الاجتماعية.

النشأة والتأريخ

علم الاجتماع توجه أكاديمى جديد نسبيا بين علوم الاجتماعيات الأخرى بما فيها الاقتصادِ، عِلْم السياسة، عِلْم الإنسان، التاريخ، وعلم النفس.

لكن الأفكار المؤسسة له، على أية حال، ذات تاريخ طويل ويُمْكِنُ أَنْ نتتبّعَ أصولَها فى خَليط المَعرِفة الإنسانِيّةِ والفلسفةِ المشتركةِ.

ظهرَ عِلْم الاجتماع كما هو حاليا كصياغة علمية فى أوائِل القرن التاسع عشر كردّ أكاديمى على تحدى الحداثةِ: فالعالم كَانَ يتحول إلى كل متكامل ومترابط أكثر فأكثر، فى حين أصبحت حياة الأفراد أكثر فردية وانعزالا. تمنى علماء الاجتماع أنْ يَفْهموا التحولات التى طرأت على المجموعاتَ الاجتماعية، متطلعين لتَطوير دواءَ للتفككِ الاجتماعى.

الراى

امرأة مؤهلة!

ثريا الشهرى

فى نهاية الشهر الماضى، أصدرت السلطات الماليزية قراراً بتعيين بعض النساء فى السلک القضائى، ولكن وبموجب قرار المجلس الوطنى للفتاوى، لن تتمكن القاضيات من المشاركة فى إصدار الأحكام المتعلقة بقضايا الحدود والقصاص الإسلامية. وبهذا الخصوص ومنذ قرابة الشهرين، تم تعيين السيدة منى الكوارى أولَ قاضيةٍ بحرينيةٍ خليجيةٍ. وعند سؤالها فى مقابلة لها عن مجال تخصصها وهل انحصر فى محكمة الأحداث على اعتبار أن قانون العقوبات الذى قد يصل إلى حد الإعدام قرار يخص الرجال، فأجابت القاضية بأن تطبيقها للقانون مرهون بتطبيق نصوصه. وبصرف النظر عن جنسية القاضى، فإن الفصل فى القضايا يكون للقانون وليس

للمشاعر، حتى وإن استدعى الأمر إصدار الحكم بعقوبة الإعدام. فلسفة التشريع الإسلامى علاقة قائمة على الجدلية بين الثبات والتغيّر، والتى أصبح لدينا بموجبها حالتان: الأولى يكون النص القانونى فيها نصاً عينياً، فيُظن أنه لا يحق للقاضى الحياد عنه، أو التحرک طبقاً لكل حالة وملابساتها، مما يفقد هيبة القضاء ويصبح القاضى مجرد موظف حفظ النصوص كاملة، وأداها كما هى، وهو موروث خاطئ لفقه تواتر يرفضه القضاء الإسلامى، فحتى مع النصوص العينية يجب على القانون شرح ظروف إقامة العقوبة، مثل حد الزنا والخيانة الزوجية أو الوطنية، بحيث تعرّف تعريفاً واضحاً ومستوفياً. والحالة الثانية، يكون النص القانونى فيها حدودياً، فيعطى للقاضى حدوداً عُليا لا يمكنه تجاوزها، فى وجود حدود دنيا لا يمكنه كذلک النزول عنها، وبين هذين الحدين يجوز للقاضى إصدار الأحكام المتغايرة لقضايا متشابهة، والذى يسمح به القضاء الإسلامى، حيث لا يمكن لحدثين إنسانيين أن يتطابقا تماما ولكن يمكن لهما أن يتشابها، فحد السرقة الأعلى قطع اليد، ولكننا لا نمشى فى الشارع فنرى الناس مقطوعة الأيدى مع أن حوادث السرقة تحدث كل يوم، مما يعنى أن القضاء إنما يتطلب مواصفات محددة فى الشخص الذى يحمل رسالته، رجلا كان أو امرأة، تبدأ من التميّز والنزاهة والعدل والخبرة الحياتية الواسعة، إلى الفطنة وقوة الحجة، ولا نقول غير أن حفظ نصوص القانون شىء، والعمل بموجبها شىء آخر، فالمسألة تتطلب أكثر من ذلک بكثير. وعلى العموم، فإن أساس القانون فى الدولة الإسلامية حدودى لا عينى، بعبارة أخرى، توفر المرونة إلا فى بعض الحالات الاستثنائية التى يكون القانون فيها عينياً، ومع هذا، فعلى القضاء الإسلامى أن يأخذ بالاعتبار الحديث النبوى الذى يدعو إلى درء الحدود (العقوبة القصوى) بالشبهات. فإذا انتقلنا إلى الشق الثانى من المقال، والمتعلق بالمرأة، فإن تحريرها الذى بدأ فى حياة رسولنا عليه الصلاة والسلام، لم ينته بوفاته، فإذا لم تعمل المرأة فى عهده الكريم قاضية أو تتسلم منصباً سياسياً فهذا لا يعنى أنه من الممنوعات لاحقاً، ولكن يعنى أن النبى صلى الله عليه وسلم تصرف ضمن حدود الله وما سنّه من تعريفات تتناسب ومجتمعه آنذاک، فظروف التطور التاريخى للعرب وقتها لم تكن تسمح بقيام مجالس تشريعية أو نيابية، حتى تتقلد المرأة فيها منصباً قيادياً، ومع ذلک، فالإسلام أعطى المرأة حقها السياسى منذ أول يوم للدعوة، فكانت أول إنسان يقتل فى سبيل الدين (سميّة)، غير حضورها لبيعتى العقبة الأولى والثانية اللتين كانتا بمثابة المؤتمر التأسيسى لقيام الدولة الإسلامية فى يثرب، حتى أنها حين تشجعت وخاضت دروباً لأول مرة وبنفسها (خولة بنت الأزور) لم يمنعها أو يلمها أحد، فإذا جاز لنا تشبيه وضع المرأة بموضوع الرق فى الإسلام، نجد أن الرق لم يُلْغَ إلا فى زمن متأخر جداً من ظهور الإسلام، ذلک لأن القفزات الفجائية التى يكون فيها حرق لمراحل التطور الاجتماعى لا يمكن السماح بها وإلا نكون قد حكمنا على المجتمع بالخلل فالدمار، وكذلک هى حكاية المرأة على مدى العصور. لم يمنع الإسلام المرأة من العمل من الناحية الشرعية فى مجالات الحياة والإنتاج، ما عدا ممارسة البغاء والعرى، وإنما هى الظروف الموضوعية التاريخية التى تتحكم فى تحديد نوعية العمل، ولذا وجب علينا كمسلمين أن ننظر إلى عمل المرأة من خلال التدرج المرحلى، وليس بقياس الشاهد الذى هو نحن على الغائب الذى هو وضع المرأة الاجتماعى والسياسى والقضائى فى زمن النبى عليه الصلاة والسلام، والذى هو زمن مختلف عنا فى كل شىء، فالإسلام لم يحرّم الاختلاط ولكنه حذّر وحرّص من خلوة الرجل والمرأة بدون محرم فى مكان مغلق، وهو منع إيجابى فى كل الأحوال. أمّا أن بعض المهن صعبة وفيها مشقة ولا تليق بأنوثة المرأة، فهذه يعود تحديدها إلى المرأة والتجربة العملية ومدى قدرتها على الاستمرارية لو أصرت عليها. كلمة أخيرة: حين ذكر سبحانه وتعالى حالة امرأة حاكمة فى القرآن وكانت ملكة سبأ، لم نعِ أى استنكار لكونها حاكمة لقومها، ولكن لعبادتها وقومها للشمس من دون الله، ألا تكفى معاملة النبى سليمان عليه السلام لهذه القائدة بمفهوم الند بالند حتى نعلم أنه يحق للمرأة أن تتقلد أعلى مراكز المسؤولية فى الدولة الإسلامية، وفى سلطاتها الثلاث.. إذا كانت مؤهلة لذلک.

محطة الأدب و الثقافة

تحت اشراف : ابو رئام العباسی
abuream_alabbasi@yahoo.com

حیاة شاعر

نبذه عن حياه الشاعر الراحل الحاج عبدالواحد الزرگانی

حسين زرگانی /قلعه كنعان

الشاعر المرحوم عبدالواحد زرگانی

ولد الشاعر الشعبی الحاج عبدالواحد بن امویع الزرگانی فی عام ١٣٠٧ هجری شمسی فی الدورق حی الگیداری - احدی الاحیاء المعروفه فی الدورق - و نشا و ترعرع فی هذه المنطقه الزاخرة بالعلم و الادب و هاجر فی اوان شبابه الى مدينه خرمشهر (المحمرة) لاسباب معيشيه حيث كانت خرمشهر مزدهرة اقتصاديا و تجتذب الطبقات العامله بفضل وجودها كميناء معروف، و كان هناک المقهى الشعبی المعروف بمقهی ناصر الذی يجتمع فيه يوميا عدد كبير من الادباء و الشعراء الموجودين آنذاک امثال الشاعر كاظم التميمی و غيره من المعاصرين كالعالم و الشاعر الكبير الشيخ ابراهيم الديراوی و اساتذه فن العلوانيه كالفنان حسان اگزار و غيره و كان شاعرنا استاذا متبحرا فی نقد الاشعار الشعبيه التی يتم مناشدتها من قبل الشعراء الشعبيين الحاضرين فی المقهی، فی بداية الثورة الاسلامية فی ايران و اندلاع الحرب و سقوط المدينه غادر شاعرنا مدينته الحبيبة و اضطر ان يهاجر الى مدينه قم و عند استقراره فی قم بادر الى طبع و اصدار ديوانه الاول تحت عنوان "الزفرات الخوزستانية" فی ذلک الوقت الذی كانت ساحة الشعر الشعبی فی خوزستان بامس الحاجة الى النشاط و الفاعلية اصدار الديوان شكل خطوة مهمة نحو احياء التراث و اغناء الادب الشعبی و بعد اقامته فی مدينه قم قرر العودة الى الدورق (مسقط راسه) و قام بانشاء حسينيه الجعفرية فی منطقه الزرگان و اهتم باحياء الشعائر الدينيه و تعظيم المراسيم الحسينيه فی كافه المناسبات المذهبيه مثل شهر رمضان المبارک و محرم و صفر و كان المومنون الموالون لاهل البيت عليهم السلام يتوافدون على الحسينيه للاستفادة من المحاضرات الدينيه الاسلامية و اصدر قبل خمسة عشر سنة ديوانه الثانی المسمی بديوان الزرگانی فی مدح ورثاء اهل البيت عليهم السلام يتحف و يغنی الوسط الادبی الشعبی فی خوزستان بمنظوماته الرائعة و قد اشار فی هذا الديوان الى لمحة وجيزة عن حياة عمه الشاعر الشعبی الكبير و استاذ الابوذية المرحوم عبود الحاج سلطان و لا تخفى شخصية عبود الحاج سلطان على ادبائنا و شعرائنا الشعبيين و بعد استقرار الامن و الهدوء فی مدينه خرمشهر الصامدة عاد اليها بشوق وافر و حنان بالغ و اعاد تلک الذكريات من جديد و التقى باصدقاء و زملاءه الشعراء الذين كان يعقد معهم جلسات شعرية و واصل مسيرته فی العطاء الادبی و الانتاج الشعری ليقدم خدمة كبری لثقافة شعبه المومن و تراثه العريق ...

الى ان انهى مشواره الطويل مع الحياة و وافته المنية التی لا بد منها فی ٢٩ من شعبان لعام ١٤٢٧ هجری قمری بعد تحمل مرارة الالم و المرض لمدة طويلة ليودع احبته و اصدقاء و خاصة اهالی و منطقة الدرة و غيرهم من الشخصيات الدينية و الثقافية و الادبية فرحمه الله رحمة واسعة و اسكنه فسيح جناته و كثر من امثاله فی اوساط شعبنا المسلم ...

و اليكم قراءنا الافاضل نماذج من اشعاره:

فی وصف الصديق الطيب

يصاحب وين يحصل صاح ينصاح
و فی التشره على بالضيج ينصاح
اخباره ابكل وكت لصاح ينصاح
كثير الروح يفديها الخوية

الخوی الزين انه روحی و مالی
ابيعن للطرف طرفه و مالی
عضو امن اعضای احسبنه و مالی
فرق ويا لما تدنه المنية

فی حب الوطن

و حگ الخالق البيده و ليبال
ابغرب ما شوف الى خاطر و ليبال
الواسكن حدر خيمه و ليبال
ابيلادی الموت او شرف ليه

ابكثر خوص النخل روحی هملها
اشلون ايزول من همی هملها
اجفون العين ما يبطل هملها
اشمشوف اديارکم ظلت خليه

تسميه الشعر النبطى و اقسامه (الجزء الثانى)

حسن عباسيان

يسمى هذا الشعر بالشعر النبطى العامى و يسمى ايضا بالشعر البدوى

١-**نبطى**، بفتح النون و الباء و كسر الطاء و بعدها الياء المشددة. ان هذه التسميه هى نقطه الخلاف التى ادلى كل بدلوه فيها، فقد تضاربت الآراء حول التسمية فكل مجتهد يرجعها لسبب ما و من هذه الآراء:

الف: يقال انه سمى "نبطى" نسبه الى ان اول من قاله هم عرب كانوا يسكنون واديا اسمه "نبطا" او "نبط" و هذا الوادى يقع بناحيه المدينه المنوره و قرب الحوراء ولكن هناک دلائل متعددة ترفض هذا القول.

ب: يقال انه نبطى، نسبة الى جيل قدموا من بلاد فارس من العرب المستعربه و نزلوا بالبطائح بين العراقيين، يعرفون بالانباط و هذا شعرهم ولكن هناک ايضا بعض البراهين التى تثبت ان الشعر النبطى ليس له صله بهولاء الانباط.

ج: الصحيح ان الشعر النبطى سمى بهذا الاسم لانه استنبط بمعنى استحدث و بالقاموس استنبط الشئ اى استحدثه او استمده من مصدر موجود و مصدره "نبط" بفتح النون و الباء و تعنى الكلمه "نبع" و نبط الماء بمعنى نبع الماء و الاستنباط بمعنى الاستخراج ولكن هذا المستنبط من اين استنبط؟ بالتاكيد استنبط من الشعر العربى الفصيح و المعروف ان الشعر العربى الفصيح كان هو السائد بالازمنه التى كانت بها اللغه العربية فى اوج عظمتها و كانت قبائل العرب كلها مجتمعه فى موطنها الاصلى جزيرة العرب و امتداداتها و بدات هذه القبائل بالهجرة لاسباب كثيرة، منها الخلافات القبلية و منها البحث عن المراعى و غيرها و حينما ابتعدت هذه القبائل و اصبحت كل قبيلة تسير بمفردها و تختار لها موقع جديد تقيم به ضعفت لغتهم العربية و بدأوا باستنباط لهجات قريبه من لغتهم الاصلية الفصحى، لا تبتعد كثيرا ولكنها تدعم ببعض الكلمات و تنطق ببعض الحروف بنغمه جديده و تميز مخاطبة المذكر عن المونث ببعض الاضافات بالنطق

و بذلک ابتعدت عن قواعد النحو نظرا لسهولة هذه اللهجات حيث انها لا تلزم المتكلم بقواعد النحو، فقد انتشرت بين القبائل مع مرور الزمن و من هنا و من انتشار اللهجة العامية، تواجد الشعر النبطى المستنبط من الشعر العربى و الذى يختلف عنه فقط بعدم تمسكه بالقواعد النحويه و احيانا باضافه بعض المفردات الدخيله على اللغه العربيه.

ان الشعر النبطى لا هو بالشعر العربى الفصيح و لا هو ببعيد عنه، فهو مشتق منه و نستطيع القول انه هو الشعر العربى الفصيح نفسه ولكن بدون ظواهر الاعراب، فنجد الشاعر النبطى ينصب ما يجب ان يرفع و يجزم ما يجب ان ينصب يضيف التنوين لاستقامه الوزن و لا للضروره النحويه و يغير حركات حروف الكلمات ايضا.

و هكذا قال ابن خلدون فى مقدمته "ان الشعر من البلاغه و لا دخل للبلاغه بالاعراب و الشعر متى ما كان مستقيما محتفظا باوزانه فلا قيمه للحركات النحويه فيه".

و هناک دلائل واضحه على ان بنى هلال هم اول من قال الشعر النبطى، بمعنى انهم استنبطوه و استخرجوه من الشعر العربى الفصيح و انهم لم يكونوا يقصدون اختراع نوع جديد من الشعر ولكن جاء هذا النوع من الشعر كنتيجه حتميه لضعف لغتهم العربيه الفصحى و ظهور للهجات. فقد استمر الشعراء النبطى بسرعة بين كافهة القبائل و بعض الامصار لسبب احتكاک القبائل العربيه مع البعض.

ان الشعر النبطى يصطنع لغه واحده على الرغم من وجود اختلافات قليله او كثيرة بين لهجات القبائل و مما لا شک فيه ان كل قبيله استحدثت مفردات جديده و ادخلتها على الشعر النبطى بدون قصد، فاصبح يجمع مزيجا من اللهجات بالاضافه الى بعض مفردات اللغه العربيه و اذا تفحصنا الشعر النبطى الآن و امعنا النظر فيه فاننا نجد القصائد النبطيه متطابقه تماما بين جميع البوادى و القبائل العربيه مع اختلاف لهجاتها و كيفيه نطقها.

ان الشعر النبى هو لغه التخاطب اليومى لجميع القبائل العربيه حتى بالعصر الحديث و هو موجود فى البوادى التاليه:

١-بادية و الجزيرة العربية و امتدادها من اليمن حتى العراق.

٢-بادية الشام و تشمل سوريا و فلسطين و الاردن.

٣-باديه سينا.

٤-بادية المغرب العربى.

٥-بادية السودان.

٦-بادية عرب خوزستان بايران

المرجع كتاب الشعر النبطى للشاعر طلال السعيد.

٧-عرب الحبشة

٨-القبائل العربية فى تركيا.

٩-عامى، حيث ان لغته تخلصت فى كثير من الاحيان من بعض الظواهر التى تلتزمها الفصحى و التخلص من هذه الظواهر، بعضه يتعلق بالتخلص من حركات اواخر الكلمات (الاعراب) و البعض الآخر يتعلق بالتخلص من التقيد بالحركات الاصلية لحروف الكلمات نفسها او نطق الكلمات بين الترقيق و التفخيم و الشده و الرخاوة و على سبيل المثال كلمه "متعادل" نستطيع ان نحذف تنوينها و نتخلص منه او نغيره بتنوين نصب او جر حسب ذوقنا (يستخدم اكثر الشعراء تنوين الجر فى قصائدهم) و بالنسبه لحركات حروف الكلمات ايضا نبدل ضمة الميم بالكسرة و فتحة التاء بالسكون فتصبح (متعادل) او (متعادلٍ) بتعبير آخر ان الشعر النبطى ليس فصيحا ولكنه عربى.

٢-بدوى - لسببين، السبب الاول، ان لهجة هذا الشعر و مفرداته و كلماته هى نفس اللهجة و المفردات و الكلمات التى يستخدمها البدو بلغة تخاطبهم اليومية و التى لا تبتعد كل العبد عن اللغه العربية الفصحى. و السبب الثانى هو ان معظم من يتعاطى هذا الشعر بالبداية كانوا من الباديه علما بان ليس كل شعراء النبط هم من اهل البادية لان هناک شعراء كبار برزوا و لم يكونوا من اهل البادية بل كانوا بسكنون القرى و المدن و اصدق مثال على ذلک الشاعر المرحوم زاير على الطرفى و ابنه المرحوم / مولا و فى العالم العربى اغلب شعراء النبط اليوم هم من المدن و ليسوا من البدو.

اقسام الشعر النبطى

١-الشعر النبطى المنظوم و يسميه البعض "شعر الديوان" و هو الشعر الذى ينظمه الشاعر متى اراد و بارادته هو و بعيدا عن الزام خارجى و دون التزام بارتجال و لهذا الشعر بحور عديدة و اوزان و يكتب و يجمع و لا مجال فيه للارتجال. كذلک يحق للشاعر فيه التغيير و التفتيح و الاضافة حسب ما يراه مناسبا.

٢-الشعر ارتجل و يسميه البعض بشعر الميدان و هو شعر "القلطة" الذى يرتجله الشاعر، حيث يتقابل شاعران و يبدا احدهما ببيت من الشعر على لحن معين و يغنى بواسطه الشياله حتى يتسنى للشاعر الآخر تاليف الرد عليه بالشعر و على نفس الوزن و القافية و المعنى و سمى بشعر الميدان لانه وليد لحظة و لا اعداد فيه.

المقارنة بين القصة القصيرة و الرواية

د. رمضان ديوب

على الرغم من ان السرد واحد من اقدم الفنون، فان هذا لا يعنى ان كل قصة يقل عدد كلماتها، يمكن ان تكون مثالا لما عرف بعد بالقصة القصيرة. القصة القصيرة الحديثه (من ناحية مقارنة) جديدة فى الادب، بل انها اصغر عمرا من الرواية لقد تم تاصيلها فى السنوات الاولى من القرن التاسع عشر، و بعد خمسين عاما من ظهورها. بلغت مرحلة النضج فى اعمال عدد من الكتاب من ابرزهم موباسان و تشيكوف، ثم ازدهرت بحيث وصلت الى اكبر قدر من التعبير المكثف الذى عرفته القصه، و تمثل ذلک فى آمال عدد من الكتاب المحدثين الكبار فى بداية و منتصف القرن العشرين من امثال جيمس جويس (١٨٨٣-١٩٤١م) و فرانز كافكا (١٨٨٨-١٩٢٣م) وارنست هيمنجوى (١٨٩٨-١٩٦١م) و غيرهم. الا ان ثمة اشكالية متصل بفن القصة القصيرة، اصوله، مفهومه، نظرياته، تقنياته، و هى اشكاليه لعلها تبرز فى هذا الفن اكثر من اى فن ادبى آخر. و فى الواقع انه لم تسد نظرية لشكل القصة القصيرة، بل ان معظم سمات هذا الفن جاء بها الممارسون له من الكتاب المثال فرانک اكونور (١٩٠٣-١٩٦٦م) و الناقد المبدع بيتس (١٩٠٥-١٩٧٤م) و قبل ذلک اوجار آلن بو (١٨٠٩-١٨٤٩م) و غيرهم.

فى البدء و يمكن لنا ان نلاحظ ان معظم الكتاب مبدعين و نقادا يركزون على مسالة الرد و الرواية و كانها التقنية الوحيدة! دون ريب، السرد هو البوابة الرئيسية التى يدلف من خلالها كاتب القصة القصيرة و كذلک الرواية، لكن هناک معالم و دروسا لا تساعد فى رفع المستوى التقنى للقصة و الرواية فحسب، بل من دونها لا تكون قصة قصيرة انما تصبح شيئا آخر. و ليس من الممكن الحديث عن القصه القصيرة بمعزل عن الرواية، فثمة تداخل بينهما. بل ان هناک من يرى انه من المستحيل تمييز القصة القصيرة من الرواية على اساس معين غاير الطول. الا ان المشكله تكمن فى انه لا يوجد تحديد لطول اى منهما، فالقصه الطويلة و الرواية القصيرة، مفهومات للقصص التى - بسبب طولها - لا يمكن تصنيفها على انها قصة قصيرة او رواية. من جانب آخر لا يستطيع احد ان يقول ان القصه القصيره اكثر وحدة من الرواية، فكل منهما يمكن ان تكون ذات وحدة متساوية، كما ان الونيت و الملحمة يمكن ان تكونا ذات وحدة متساوية رغم الفارق الكبير فى طول كل منهما. ايضا لا يمكن لاحد القول ان القصة القصيرة تتعامل مع شخصيات اقل، او فترة زمنية اخصر من الرواية و حيث ان هذه هى الحالة الغالبة، فان القصة ذات الصفحات المحدودة يمكن ان تتناول عددا كبيرا من الشخصيات خلال اكثر من عقد من الزمن، فى حين ان الرواية الطويلة يمكن ان تقصر نفسها على يوم واحد فى حياة ثلاث او اربع شخصيات. تلک رويه لبعض النقاد، لكن براند ماثيوز احد المنظرين الاوائل للقصة القصيرة يوكد قبل قرن من الزمان ١٩٠١م ان القصة القصيرة لا يمكن ان يتوسع فيها كى تشكل رواية، و يوكد بشكل قاطع بان القصة القصيرة ليست فصلا من رواية، او حتى حادثة او مشهدا تم استقطاعه من قصة طويله، لكنها فى احسن احوالها توثر فى القارئ بحيث انه يصل الى قناعة انها سوف تفسد لو انها كانت اطول من ذلک او لو انها جاءت على نحو تفصيلى اكبر. الا اننا فى الادب العربى نجد عددا من الكتاب تتداخل قصصهم القصيرة من اعمالهم الروائيه مثل يحيى الطاهر و ابراهيم اصلان و محمود الوردانى. و قد اشار خيرى دومة فى كتابه (تداخل الانواع فى القصة المصرية القصيرة) الى ان يحيى الطاهر نشر قصصا قصيرة فى مجموعة (الدف و الصندوق) ثم ادخلها بعد ذلک فى سياق روايته (الطوق و الاسورة). و ينشر ابراهيم اصلان كثيرا من نصوص (وردية ليل) فى الدوريات، ثم يعيد تجميعها و اكمالها لينشرها تحت اسم رواية.

و ينشر محمود الوردانى بعض قصصه القصيرة فى الدوريات و ضمن مجموعاته القصصية. ثم يدخلها بعد ذلک فى سياق روايته (نوبة رجوع).

احدى القضايا المهمة التى تتعلق بفن القصة القصيرة تتمثل فى النظر اليه ضمن المقدار الكمى للكتابة مع اغفال كافة الجوانب الاخرى نحن على يقين ان القصة القصيرة هى الابن الشرعى او بشكل ادق يمكن ان تكون الشقيقة الصغرى لفن الرواية، لكن هذا لا يعنى بحال من الاحوال ان القصة القصيرة رواية يقل عدد كلماتها. القصة القصيرة لا تتحمل ان تعالج عددا من القضايا لعدد من الشخصيات عبر اجيال مختلفه، لانها لو فعلت ذلک فلن تكون سوى سرد لاحداث متتابعه، تخلو من التكييف اللغوى و المعالجة المركزة، الروائى غالبا ما يتناول شخصيات اكثر، و ربما يغطى بشكل تفصيلى فترة زمنية طويلة، و يتناول عدة جوانب من الشخصية الواحدة لكن هذه لا يحدث فى القصة القصيرة.

ثمة اتفاق ان الروائى و كاتب القصة القصيرة يستخدمان نفس المادة التى يلتقطانها غالبا من الواقع المعاش الذى يحيط بهما، لكن الاختلاف بينهما انما يكون فى اختيار الصيغه و الشكل الانسب للتعامل مع هذه الاحداث. و هنا يوكد الطاهر احمد مكى انه لا قيمة للزمن من هنا و اذا كان (طول الرواية هو الذى يحدد قالبها، كما ان قالب القصة القصيرة يحدد طولها)، فانه فى الوقت نفسه (لا يوجد مقياس للطول فى القصة القصيرة الا ذلک المقايس الذى تحدده المادة نفسها، فاروائى قادر على تحويل الثوانى الى دقائق فى القراءة، و اللحظه الى تحليلات متانيه) القصه القصيرة تحوى العناصر الاساسية لتقنية الرواية لكنها تاتى بشكل مضغوط و مركز.

حين ياتى عباس محمود العقاد لتعريف القصة القصيرة نجده يربطها بالرواية لكنه يرى انها تخالفها. هذه المخالفة - حسب راية - لا ترجع الى التفاوت فى عدد الصفحات او السطور او الاسهاب و الايجاز، و انما يكون فى الموضوع و طريقة التناول. القصة القصيرة كما يرى فتحى الابيارى تعالج جانبا من الحياة يقتصر على حادثه واحدة لا تستغرق فترة طويله من الزمن، و ان حدث ذلک فان القصة تفقد قوامها الطبيعى و تصبح نوعا الاختصار للرواية. من جانب آخر هناک ارتباط عكسى من حيث الابداع، فما ثيوز يوكد فى كتابة (فلسفه القصة القصيرة) ان المستوى الكبير الذى تمتاز به الرواية الاميركية فى ذلک الزمن ١٩٠١م يعود الفضل فيه الى القصه القصيرة حيث نجد تقريبا ان كل روائى اميركى تقرا اعماله من قبل الناطقين بالانجليزية، قد بدا ككاتب للقصه القصيرة. و قبل ذلک فى سنة ١٨٨٧م اشار محرر مجلة الناقد الى كتابة القصة القصيرة و الرواية بقوله (كقاعده يتم انتاج القصة القصيرة فى مرحلة الشباب، فى حين ان الرواية انتاج الخبرة)

و مازلنا فى حياتنا الادبية يتمثل فى ان الذين كتبوا الرواية مرورا بالقصة القصيرة اقدر على تملک ناصية الكتابة و التعامل مع التقنيه السردية (و لندع الاستثناءات جانبا) لكننا نوكد ان القصة القصيرة عالم فنى متكامل بذاته و محطة بقاء دائم لكثير من المبدعين.

امهات المصادر العربية

الفهرست لابن النديم

ابورئام العباسی

ابن النديم هو ابو الفرج محمد بن يعقوب اسحاق النديم. كان ابوه وراقا ينسخ الكتب و يبيعها فى مدينة بغداد حيث ولد ابن النديم فيها سنه ٣٢٠ ة او قبيل ذلک ثم عمل فى الوراقة صناعة ابيه و كانت وفاته سنه ٣٨٥ ة و كان شعيعيا معتزليا.

تقوم شهرة ابن النديم على كتاب الفهرست و لم يصل الينا منه الا هذا الكتاب و ابن النديم اول من الف فى فن التراجم و دون اسماء الكتب و تحدث عن اخبار مولفيها. و الكتاب ينقسم الى عشر مقالات او عشرة ابواب كبيرة كل باب يضم عددا من الفصول.

فهو يجعل المقالة الاولى لوصف لغات الامم من العرب و العجم و خطوطها ثم ذكر الشرائع و المذاهب الاسلامية و كتبها و خاصة الكتب المولفة فى علوم القرآن و اخبار القراء و اسماء الرواة.

و يخصص المقالة الثانية للنحو و النحويين و اخبارهم و اسماء كتبهم

و المقالة الثالثة للاخبار و الاداب و السير و الرواة و النسابين و اصحاب السير و اسماء كتبهم و اخبار الملوک و الكتاب و المترسلين و عمال الخراج و اصحاب الدواوين و اخبار الندماء و المعنين و المضحكين و اسماء كتبهم.

و المقالة الربعة للشعر و الشعراء ابتداء من الشعراء الجاهليين و انتهاء بالشعراء المعاصرين له.

و المقالة الخامسة جلعها لعلم الكلام و المتكلمين من الشيعة و المعتزلة و المرجئة و الخوارج و الزهاد و المتصوفة و اخبارهم و اسماء كتبهم.

و المقالة السادسة فى فنون الفقه و الفقهاء و المحدثين و اسماء كتبهم.

و المقالة السابعة فى الفلسفة و المنطق و الحساب و الهندسة و الموسيقى و التنجيم و الطب.

و المقالة الثامنة فى الاسمار و الخرافات و السحر و اصحاب هذه المهن.

و المقالة التاسعة فى المذاهب و الاعتقادات المعاصرة لزمانه من صابئه و ثنويه و غيرهما و انهى ابن النديم كتابة بالمقالة العاشرة التى خصصها للكيماويين و الصغويين. يعتبر الفهرست دايرة معارف عملية ادبية فقهية فى مجال فن التراجم و مع ان معظم الكتب التى وردت اسماوها فى الفهرست قد ضاعت على مر الدهور فاننا نطلع من خلالها على النشاط الادبى و العقلى و الفنى للمسلمين فى القرون الاربعة الاولى من الاسلام. للفهرست طبعات مختلفه منها: ليبزيک ١٨٧١م تحقيق فلوغل؛ القاهرة، ١٣٣٨ة طهران ١٣٥٠ش تحقيق رضا تجدد؛ بيروت دار المعارف ١٣٩٨ة/ ١٩٧٨م.

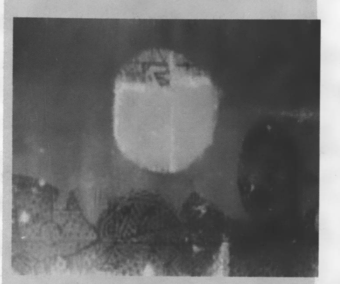
المختار من كتاب الفهرست

".. اسماء الكتب التى الفها الفرس: فى السير و الاسمار الصحيحه التى لملوكهم: كتاب رستم و اسفنديار، ترجمه جبله بن سالم، كتاب بهرام شوس ترجمه جبله بن سالم، كتاب شهريزاد مع ابرويز، كتاب الكارنامج فى سيرة انوشروان، كتاب التاج و ما تفاءلت به ملوكهم، كتاب دارا و الصنم الذهب، كتاب آيين نامه، كتاب خداى نامه، كتاب بهرام و نرسى، كتاب انوشروان.

اسماء كتب الهند فى الخرافات و الاسمار و الاحاديث: كتاب كليله و دمنه و هو سبعه عشر بابا و قيل ثمانيه عشر بابا فسره عبدالله بن المقفع و قد نقل هذا الكتاب الى الشعر، نقله ابان بن عبدالحميد بن لاحق بن عفير الرقاشى و نقله على بن داود الى الشعر و نقله بشر بن المعتمد و الذى خرج بضعه و رايت انا فى نسخه زياده بابين و قد عملت شعراء العجم هذا الكتاب شعرا و نقل الى اللغه الفارسيه و بالعربية و لهذا الكتاب جوامع و انتزاعات عملها جماعه منهم ابن المقفع و سهل بن هارون و سالم صاحب بيت الحكمه و المريد الاسود الذى استدعاه المتوكل فى ايامه من فارس و من كتبهم كتاب سندباذ الكبير، كتاب سندباد الصغير و ... كتاب بيدبا فى الحكمه".

سبع بوسات

عبد الكريم هداد

سبع بوسات
منى إلک
وحدک
ملفوفة بورق
وردات
مثل فزّة ضوة
لمعة
وتجدح بخدک
سبع بوسات
بيها الشوگ ختيلان
برد ولفلفک عرگان
واهس واشتعل ظلک
ماراشف ذبول
وضى خجل نعسان
مثل خيط الذهب
طشارة وهج
وامطرز الفستان
دايخ بالجسد عطرک
شم بيه القرنفل ..
والهوى سهران
من أول أمس
خطف لونى وتطشر
وشالم منک .. واضمک
سبع بوسات
وانت من الهوى اشعندک..؟
شِدَهْ روحى
انتباهَة ، ومغربية عيد
هلال وشافته الجيران
غيمة بچف صحارى
والبحر عطشان
وظلک .. بلل البستان
طَشرْنى حديقة بيت
ياس وخالط الريحان
نسمة من تلوذ ابفيّة الصيف
نشنشنى بمراجيحک ..
ريحة مطر .. لو كَيِفْ
وآنا اللى الرسمتک دفو
وأنت قصيدة ليل
بيها بحيرة سهر
وشعرک نواعم سيف
شمشمت بيک الورد
وياک خلگى اطوِيل
انت صَفنتى صِرتْ ..
خيط الفجر
اثحيلْ
بشباچْ ليل الهوى
حچاية صِهيل الخيل
مثل الفراشة طرت
بروحى
وخذتها اتهيل ...؟
ورديت نبع الصخر
فيض واچملک سيل
وَجَّة ضوة
باللعب
مابيک لوله وميل
كلهن إلک
ياحلو
فدوة يروحن ..حيل
والروح فدوة الک
وكلبى بهواک يبات
بس انت
والله إلک .. منى
سبع بوسات
ملفوفة شوگ وغزل
بماى الندى وردات .

على عبدالحسين

بسنه امن الهوا يا ناس بسنه
طريح اوَ ماتلذ العين بسنه
رمانى او صوب الدلال بسنه
ابجليب اظلم هويته او خان بيه

شدگ شلطم شنوحن بعد شبچاى
ششد شچوى شطيب جرح شبچاى
شهم شامكر شنصب يغر شبچاى
انكرت حبى و حنينى او خنت بيه

رمانى ابسنه اخدوده وحجبه
و موتن وجد بس لجله وحجبه
افرشت كل الحشا ابدربه وحجبه
و خاف امن الهيب اعليه اذيه

ها منک نحل جسمى وهاسل
ها يجرى دمع عينى وهاسل
ها بيّن على سيفک وهاسل
ها بجفاک وافتنى المنيه

وحگ الى جره ابحوره ولفه
ابهضم و الروح ما ملت ولفه
انه احچايت وفه انظملک ولفه
و لا اخون العهد حد المنيه

خديجة الساعدى (ام ليث)

لا تگلى شنهو ذنبى
وانته تسمع صوت ونى
لا تسألنى اعلى همى
من صدودک خاب ضنى
او ما ضحک فد يوم سنى
الناس فرحانه او تغنى
وآنه بس البچى فنى
دوم من الظيم اعانى
قصتى نغم الأغانى
او لحن كل شاعر ترانى
بالمحبة طار امانى
والعشگ هو الدهانى
ضيعت اسمى او مكانى
دوم غرگان ابحنانى
الذهن ما يقبل حقيقة
او صرت اسطورة زمانى
منهو آنى قيس ثانى
قيس ثانى ...

اَلْمِسْمَارُ مُنْغَرِسٌ فى وجْنَتى

جويس منصور

١.

اَلْمِسْمَارُ مُنْغَرِسٌ فى وجْنَتى
السَّمَاوِيَّةِ
اَلْقُرونُ اَلَّتى تَنْمُو خَلْفَ آذانى
جِراحى النّاَزِفَةُ اَلَّتى تَلْتَئِمُ
أبَدَاَدَمى اَلَّذى يَصيرُ ماءً اَلَّذى
يَذوبُ اَلَّذى يُضَمّخُأطْفالى اَلّذينَ
أخْنُقُهُمْ وَأنا أسْتَجيبُ لِرَغَباتِهِمْ
كُلُّ هَذاَ يَجْعَلُ مِنى سَيِّدَكُمْ
وَإلَهَكُمْ.

٢.

لاَ تَلْتَهِموُا أطْفالَ الْآخَرينَ
لِأنَّ لحْمَهُمْ قَدْ يَتَعَفَّنُ فى أفْواهِكُمُ
الْمُمْتَلِئَةِ
لاَ تَلْتَهِموُا أزْهارَ الصَّيْفِ
الْحَمْراءَ
لِأنَّ نُسْغَها مِنْ دَمِ الْأطْفالِ
الْمَصْلوُبينَ
.لاَ تَلْتَهِموُا خُبْزَ الْفُقَراءِ الْأسْوَدَ
لِأنَّهُ مُخَصَّبٌ بِعَبَراتِهِمُ الْحامِضَةِ
وَقَدْ يَضْرِبُ بِجُذورِهِ فى
أجْسادِكُمُ الْمُضْطَجِعَةِ
.لاَ تَلْتَهِموُا مِنْ أجْلِ أنْ تَتَرَهَّلَ
وَتَموتَ أجْسادُكُمْ
آتِيَةً فَوْقَ أرْضٍ تَلْبَسُ ثَوْبَ
الْحِداديالْخَريفِ.

٣.

مَكائِدُ يَدَيْكَ الْعَمْياءُ فَوْقَ جفنى
الْمُرْتَعِشَيْنِ
اَلْحَرَكاتُ الْبَطيئَةُ لِلِسانِكَ
الْمَشْلوُلِ فى أذْنَىَّ الْمُجَيَّشَتَيْنِ
لِلْعَواطِفِ كُلُّ فِتْنَتى الْغارِقَةُ فى
عَيْنَيْكَ دونَما بُؤبُؤَيْهِمااَلْمَوْتُ
فى بَطْنِكَ وَهُوَ يَلْتَهِمُ دِماغى
كُلُّ هَذاَ يَجْعَلُ مِنى آنِسَةً غَريبَةً.

على سخيراوى

و حق خالق العالم و لكوان
گلبى اتزايد ابنوحه و الكوان
يحادى ارجاک لا ترحل و لكوان
روحى ابهودجک رده عليه

اونن مواون بطران بيداى
ادفنت خوتى اوهلت لتراب بيداى
الزهى اديار اهلنه اصبحت بيداى
السلف اخله من الخوان ليه

ابوحسن منصور الساعدى

هلى

هلى مازرعوا شجر بى شوک
هلى الزرعوا البرحيه
و لا نصبو شبچ لعگاب
هلى نصبوا شبچهم صار بحريه
هلى لورادو ايسفرون ماركبو كديشه
هلى ركبوا المسميه
هلى سيف او بشت و عگال
هلى اللبسوا الچفيه
هلى اهل الكرم و الضيف
هلى اهل العزوبيه
هلى ديوانهم للضيف
، ضخين اثلگ حلو فيه
هلى دللتهم اتفوح
او تضل لضيف على الفنجان منخيه
هى حتى النمل لو ضافهم حيوه
او ثردوله خبز و نطوه ابجونيه
هلى الجار الجراد او صبح حاميه
هلى منهم صلاح الدين
هلى حاتم هلى طيه
هلى منهم ابو السجاد
الرفض حكم العبوديه
هلى منهم ابو فاضل
التشهد له فرات ابزود
و العلگمى او شاطيه
ما سنو طرح البى فتن للناس
هلى سنو طريج البى حسن نيه

على راستگو

هلى شجرت وفه و مازال فيهه
صخين و لا تظن الوكت فيهه
هلى يصعب على ابحار فيهه
ابحور امواجهه تشطر حميه

حبيب عمورى

و حق العلمه المعبود بسماد
ادت من عشرت الخلان بسماد
دعانى الهم طريح امسيت بسماد
سره الجناز عند القبربيه

ناصر العطيه الزهير

الحادى كون عن البلد ميلها
يخص احمولها و يعدل ميلها
الولدنه ناگته و البقله ميلها
يموت احوارها و العشب ريه

الشيخ عباس ساكى

كلما اصبر الروح بالچنها تنساک
تهجرنى بالغفلات واتفرفر احذاک

الختـــام

ابراهيم ناجى

وجرى به نصلُ الندامةِ يذبحُ
عجباً لقلب هيض منکَ جناحُهُ
ذكراک طار إليک وهو مجنَّحُ
ومضى الحِمامُ يدبُّ فيه فإن
جرتْ وعلى بقيةِ هيكلٍ لا تصلحُ
لهفى على الناقوس بين جوانحى
وصداه فى وادى المنيةِ أوضحُ
لا فرق بين أنينه ورنينهِ
وكؤوسه المتجاوبات الصُّدَّحُ
يا قلب! صهباء الهوى وبساطه
يبغون من لذاته ما يسنحُ
وقفٌ على متنقلين على الهوى
ما خاب من حب فآخر يفلحُ
متبدِّلين موائداً وأحبةً فيهم،
وبلسمه على ما يجرحُ
فالحبُّ آسيه وراء عليله
أترى شعاعاً فى البقيةِ يُلمحُ!
يا قلبُ! ويح ثباتنا ماذا جنى
ذاق الردى من عابديک مسبحُ
يا أيها الحبُّ المقدَّسُ هيكلاً
وصيامه فمتى رضاءَک تمنحُ؟
كثرت ضحاياه وطال قيامه
فىءٌ ويعبد زهرُها المتفتحُ
يا دوحة الأرواح يُحمد عندها
بجلالک البادى وآخر يمزحُ
أينال ظلَّک والرعايةَ عابثٌ
قضّى الحياةَ إلى ظلالک يطمحُ
ويبيت يحرمه قتيل صبابةٍ
ناديک كأساً بالأمانى تطفحُ
ليلى! حببتُکِ كالحياة وذقتُ فى
سقم الهوى وهزاله أترنحُ
فتكسرت قدح المنى ورجعتُ
من تلک الفصولُ وفُضَّ ذاک المسرح

موال دمشقى

نزار قبانى

لقدْ كَتَبْنا .. وأرسَلْنا المَراسيلا
وقدْ بَكَيْنا .. وبَلّلْنا المَناديلا
قُل للّذينَ بأرضِ الشّام قد نزلوا
قتيلكُم لمْ يَزلْ بالعشقِ مقتولا
يا شامُ ، يا شامَةَ الدُّنيا ، ووَردَتَها
يا مَنْ بحُسنِكِ أوجعتِ الأزاميلا
ودَدْتُ لو زَرَعُونى فيكِ مِئذَنَة
أو علّقونى على الأبوابِ قِنديلا
يا بلْدَةَ السَّبْعَةِ الأنهارِ .. يا بلَدى
ويا قميصاً بزهرِ الخوخِ مشغولا
ويا حِصاناً تَخلّى عَن أعِنّتِهِ
وراحَ يفتحُ معلوماً ومجهولا
هواکَ يا بَرَدَى كالسَّيْفِ يسكُنُنى
وما ملَكْتُ لأمرِ الحبِّ تَبديلا
أيّامَ فى دُمَّرٍ كُنّا .. وكانَ فمى
على ضفائرِها .. حَفْراً .. وتَنزيلا
والنهرُ يُسمِعُنا أحلى قصائدِهِ
والسَّرْوُ يلبسُ بالسّاقِ الخَلاخيلا
يا مَنْ على ورقِ الصّفصَفاتِ يكتبُنى
شعراً ... وينقشُنى فى الأرضِ أيلولا
يا مَنْ يعيدُ كراريسى .. ومَدرَسَتى
والقمحَ ، واللوزَ ، والزُّرقَ المواويلا
يا شامُ إنْ كنتُ أُخفى ما أكابِدُهُ
فأجمَلُ الحبِّ حبٌّ ـ بعدَ ما قيلا

حالة المتمرِّد

آدونيس

أتريدوننى أن أكونْ أميراً
عليكم، وأنتم عبيدٌ؟
أنْ يُقال: أنا صوتكم,
وأنا مثلكم، لستُ حراً؟
افهمونى إذاً،
إن بدأتُ بقتل العدوّ الذى فىَّ
من أول، وفيكم.
العدو الذى يتوهم أنى لا علمَ عندى بأوهامه.
افهمونى، إذاً،
إن وضعتُ حديدى علىَّ، عليكم، على أرضنا.

حالة البرىء

لو تركتُک يا نَفسُ تَستسلمينَ، لروَّضتِ ما كانَ
صَعْباً،
ولأعطيتِ مُلكاً.
وصحيحٌ ضَعُفتُ، ولكننى كنتُ أفحصُ أهواء
عصرى،
أغزو دُخَيْلاءهُ،
وأجادِلُ شكّى فيه، ويأسىَ منه،
وأراهِنُ ما لا أُطيقُ،
وما لا يُطيق الرهان.
وصحيحٌ تأوَّلتُ، أسرفت فى الظنِّ، خيراً وشراً،
ولكن
كيف نعرف سرّ المكان،
إذا لم نُلوِّثْ بطين المكان؟

حالة المفكّر

دائماً كنتُ أخطئُ، ما زلتُ أخطئُ، آملُ أن
يتواصل،
من أجل ذاک اليقين المنوَّر، هذا الخطأ.
لا أريدُ الكمال، وليس الحنينُ الذى يتفجّر فى
شهقاتى
وفى زفراتى،
حنيناً إلى مُتّكأ.

حالة الصعلوک

ليس لى غيرُ هذا الزمان الذى يُحتَضَرْ
ليس لى غيرُ ذاک الكتاب الذى يُحتَضَرْ
ليس لى غيرُ هذى الطريق التى تُحتَضَرْ
ليس لى غيرُ تلک البلاد التى تُحتضَرْ
ليس لى غير هذا الفراغ الذى يتقدَّمُ،
يعلو، ويمتدّ فى خطوات البشَرْ.

حالة الكاتب

يكتب الطفلُ: "صوت المدينة يَعلو
يردد آهاتها وأناشيدها".
يكتب الشيخ: "آه، الينابيعُ حمراءُ فى أرضنا".
يكتب الفقراءُ: "الفراغُ بذارٌ بين أقدامِنا".
يكتب الشعراءُ: "الحبالُ تجرّ العصافيرَ
مخنوقة
حول أعشاشِها".
ما الذى تكتب الشمسُ، ماذا تقول لأبنائها؟

حالة السائل

ما الذى يتحركُ فيه؟ جُزَيْئاتُ حُبٍّ وخوفٍ؟
قوافِلُ حلْمٍ؟
خيولٌ؟ براكينُ من أرَقٍ غيهبىّ؟
يَتَقصّى،
يُجيِّشُ هذا الهديرَ، ويُزْجيهِ صفاً فصفاً
فى عراکٍ مع الكون. حِبْرٌ
وهذى يَدٌ تتدلّى،
ومَن يكتبُ،
أيهذا الهديرُ الصديقُ العدوُّ الأبُ؟

حالة الخلّاق

رفعتْه رياحُ الجُموح إلى فلکِ المعصيهْ،
فاغفروا ما تقدَّم، يا أيُّها الغافرون، وما قد تأخَّر
مِن ذنبهِ -
لم يَجِدْ غيرَ حِبْرِ الضلال لكى يكتب الأغنيهْ.

حالة المنفىّ

فرَّ من قومِه،
عندما قالت الظّلماتُ: أنا أرضُه وأنا سرُّها.
كيف، ماذا يُسمّى بلاداً
لم تعد تنتمى إليه، وليس له غيرُها؟

حالة الضالّ

كم تنوَّر ليلَ الذّئابْ،
هرباً من سماءٍ، هرباً من بلادٍ،
هرباً من كتابْ.

اسبوعية الحديث
المدير المسؤول: سهام سجيرات
القسم العربى : الشيخ عباس ساكى
تلفاكس :٢٢١٧٠٧٥-٠ ص ب ١٥٧١-٦١٤٣٥
العنوان : الاهواز - شارع نادرى عمارة سمانه
بين شارع قنادان ومحطة باهنر
E.mail:hadithweekly @ yahoo.com

سال سوم . شماره ۱۰۴ . چهارشنبه ۱آذر ماه ۱۳۸۵ ۲۹شوال ۱۴۲۷ هـ.ق . ۸ صفحه . ۱۰۰۰ریال

حدیث

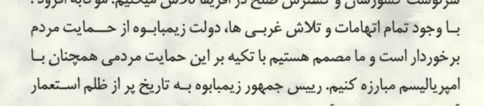
مدیر مسئول : سهام سجیرات
سردبیر بخش فارسی : سالم باوی
صفحه آرایی : خالد موسوی
آدرس : خ نادری بین مولوی وترمینال باهنر
هفته نامه حدیث
ت : ۲۲۱۷۰۷۵-۲۲۳۹۷۸۷
لیتو گرافی : آنی
چاپخانه : دهخدا

هفته نامه عربی - فارسی حدیث فرهنگی - اجتماعی - هنری

رهبر معظم انقلاب: اشتهای سیری ناپذیر سلطه گران با عقب نشینی هرگز پایان نخواهد یافت

رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار رابرت موگابه رییس جمهوری زیمبابوه تاکید کردند: راه درست مقابله با زورگویان جهانی مقاومت و ایستادگی است چرا که اشتهای سیری ناپذیر سلطه گران با عقب نشینی پایان نخواهد یافت .

آیت الله سید علی خامنه ای با اشاره به ضعیف شدن جبهه استکبار و تقویت جبهه کشورهای استقلال طلب افزودند : استکبارامروز هم سعی میکند با به راه انداختن جنگ ، ایجاد اختلاف میان کشورها ، تحریم اقتصادی ،اقدامات امنیتی و فشارهای سیاسی - تبلیغاتی سرنوشت ملتها و کشورها را در دست بگیرد اما با پایداری ملتها و دولتهای مستقل شاهد شکست پی در پی استکبارو در راس آن دولت آمریکا در عراق ، فلسطین، لبنان، افغانستان و دیگر مناطق جهان هستیم. رهبر انقلاب اسلامی ،رابرت موگابه را از شخصیتهای برجسته و شجاع آفریقا خواندند و اقدامات قانونی رییس جمهور زیمبابوه از جمله تقسیم زمین های اشغالگران میان کشاورزان سیاه پوست را گامی در جهت تحقق خواستهای ملت این کشور دانستند. ایشان با اشاره به پیشرفتهای رو به گسترش ایران در عرصه های علمی، فناوری و دیگر زمینه ها ابراز امیدواری کردند:انتقال این تجربیات و عملی شدن توافقهای دو جانبه، روابط خوب ایران - زیمبابوه را بیش از پیش گسترش دهد. در این دیدار که محمود احمدی نژاد رییس جمهور نیز حضور داشت، رییس جمهور زیمبابوه ، دیدار با رهبر انقلاب را فرصتی تاریخی خواند و با اشاره به اقدامات دولت این کشور برای اجرای قانون اساسی و تحقق حق حاکمیت ملی افزود : پس از باز پسگیری زمینهای اشغال شده سیاهپوستان،انگلیس، آمریکا و متحدانشان برای بی ثبات کردن زیمبابوه،ما را به نقض حقوق بشر و استبداد متهم کردند اما تنها جرم ما این است که برای حاکمیت مردم زیمبابوه بر سرنوشت کشورشان و گسترش صلح در افریقا تلاش میکنیم. موگابه افزود : با وجود تمام اتهامات و تلاش غربی ها، دولت زیمبابوه از حمایت مردم برخوردار است و ما مصمم هستیم با تکیه بر این حمایت مردمی همچنان با امپریالیسم مبارزه کنیم. رییس جمهور زیمبابوه به تاریخ پر از ظلم استعمار آفریقا و جنایات اخیر آمریکا و انگلیس در عراق،افغانستان و نیز حمایت استکبار از جنایات اسرائیل اشاره کرد و گفت:کشورهایی که به ما و شما اتهامات دروغ میزنند، خود مرتکب جنایات گسترده میشوند و ما مطمئن هستیم دشمنان بشریت شکست خواهند خورد و ایران نیز همچون سالهای اخیر با قدرت به راه خود ادامه خواهد داد. موگابه با قدردانی از حمایت دولت ایران از کشورش گفت:زیمبابوه در پی تقویت و گسترش بیش از پیش روابط با جمهوری اسلامی ایران است و مطمئنیم در این سفر به افقهای تازه ای در عرصه روابط دو جانبه دست خواهیم یافت.

رییس سازمان بازرگانی خوزستان: نمایشگاه توانمندیهای خوزستان دی ماه در استان میسان عراق برپا میشود

نمایشگاه توانمندیهای استان، دهه ی اول دیماه در استان میسان عراق بر پا میشود. سیدعلی موسوی رییس سازمان بازرگانی خوزستان توضیح داد: جلسه کار گروه توسعه صادرات غیرنفتی استان خوزستان به ریاست استاندار در استانداری برگزار شد. از جمله مصوبات این کار گروه میتوان به برپایی نمایشگاه توانمندیهای خوزستان در میسان عراق در دهه اول دیماه اشاره کرد. وی یادآور شد: این نمایشگاه قرار بود پیش از این برگزار شود که به دلیل آماده نبودن طرف عراقی، برپایی آن عقب افتاده بود. موسوی بیان کرد: از دیگر مصوبات این جلسه نیز اعطای جوایز صادراتی مربوط به سال گذشته از سوی سازمان بازرگانی از دو هفته آینده بود.

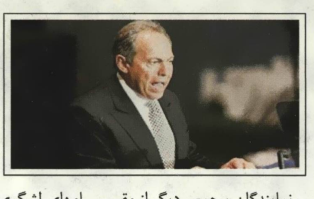
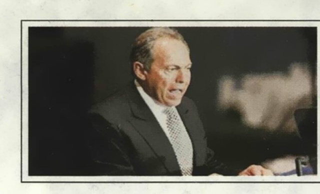
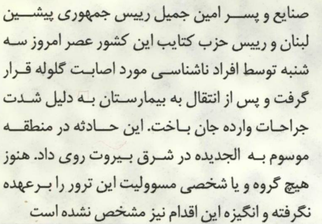
همچنین سازمان بازرگانی با همکاری بخش خصوصی برنامه ریزیهای لازم را برای اعزام تورهای تجاری و هیئت های تجاری در دی و بهمن ماه انجام خواهد داد.

رییس سازمان بازرگانی خوزستان ادامه داد:

هدف از اعزام این تورهای تجاری به خارج از کشور، بازاریابی و بازدید از نمایشگاههای برپا شده در خارج از کشور است. موسوی عنوان کرد: از هفته آینده جلسه ساماندهی مبادلات مرزی به ریاست معاون برنامه ریزی استاندار و دبیری سازمان بازرگانی برگزار میشود.

رییس جمهوری لبنان دیدارهای خود در روز استقلال این کشور را لغو کرد

در پی ترور پیر جمیل ، وزیر صنایع لبنان ، امیل لحود رییس جمهوری این کشور تمام دیدارهای روز چهارشنبه خود با مقامهای لبنانی را که قرار بود به مناسبت روز استقلال این کشور انجام شود لغو کرد. وی در بیانیه ای که در بیروت انتشار یافت باابراز تاسف از وقوع این حادثه تروریستی ، در کشورش عزای عمومی اعلام کرد. به مناسبت بیست و دوم نوامبر روز استقلال لبنان قرار بود روسای جمهوری سابق ، روسای سابق مجالس ، روسای طوائف و گروهها، رییس کنونی مجلس ، نخست وزیر و وزیران ، نمایندگان و جمعی دیگر از مقامهای لشگری وکشوری لبنان با لحود دیدار داشته باشند. بر اساس گزارش دیگر ، فواد سنیوره نخست وزیر لبنان نیز ا در اظهاراتی ، این حادثه تروریستی را محکوم کرد اما گفت که کسی را به آن متهم نمیکند. پیر جمیل وزیر صنایع و پسر امین جمیل رییس جمهوری پیشین لبنان و رییس حزب کتایب این کشور عصر امروز سه شنبه توسط افراد ناشناسی مورد اصابت گلوله قرار گرفت و پس از انتقال به بیمارستان به دلیل شدت جراحات وارده جان باخت. این حادثه در منطقه موسوم به الجدیده در شرق بیروت روی داد. هنوز هیچ گروه و یا شخصی مسوولیت این ترور را برعهده نگرفته و انگیزه این اقدام نیز مشخص نشده است

فرمانده منطقه مقاومت بسیج خوزستان: ۳۰۰ عنوان برنامه در هفته بسیج اجرا میشود

به مناسبت بیست و هشتمین سالروز تشکیل ارتش ۲۰ میلیونی به فرمان حضرت امام خمینی(ره)، نشست خبری برنامه های هفته بسیج در سالن جلسات فرماندهی منطقه مقاومت بسیج خوزستان برگزار شد. - سردار مهدی سعادتی، فرمانده منطقه مقاومت بسیج خوزستان، در این نشست گفت: بسیج به جهت تنوع ماموریت و نوع کاری خود در عرصه های مختلف سیاسی، اجتماعی، فرهنگی جامعه عملکردهای خاصی داشته است. بسیج نقش تعیین کننده و تاثیرگذاری دارد. وی افزود: بسیج برکتی است که بواسطه بنیانگذار انقلاب حضرت امام خمینی (ره) شکل گرفته و بزرگترین نعمت و بهترین پشتوانه برای ادامه راه امام خمینی (ره)، شهدا و تداوم راه انقلاب است.

فرمانده منطقه مقاومت بسیج خوزستان گفت: در برنامه های امسال تلاش شده که اهدافی چون معرفی توانمندیها و ظرفیتهای بسیج در عرصه های مختلف، تبیین نقش و جایگاه بسیج در انقلاب و نظام مقدس جمهوری، توسعه و ترویج فرهنگ و تفکر بسیجی و نیز تقویت روحیه آمادگی بسیجیان در نظام، را دنبال کنیم. وی تصریح کرد: در برنامه های هفته بسیج بر موضوع بسیجی محوری تاکید شده است. شعار امسال این هفته بسیج، استقامت و انسجام ملی در پرتو سیره نبوی انتخاب شده که در این جهت برنامه های خود را اجرا میکنیم. سعادتی با اشاره به اینکه هفته بسیج از اول آذرماه به مدت یک هفته آغاز میشود، توضیح داد: عناوین هفته بسیج شامل بسیج، قرآن و ولایت، بسیج، خانواده و ایثارگری، بسیج، معنویت و عدالت خواهی، بسیج، سازندگی و مردمیاری، بسیج، آمادگی و انسجام ملی، بسیج، جهاد علمی و فرهنگی، بسیج، جوانان و بصیرت است. فرمانده منطقه مقاومت بسیج خوزستان افزود: ۳۰۰ عنوان برنامه در ۲ قالب متمرکز و غیرمتمرکز در سطح استان اجرا میشود که در بخشهای مختلفی چون خدمات رسانی و سازندگی، افتتاح و اختتامیه پروژهها، نمایش قدرت و اقتدار بسیج، ترویج فرهنگ ایثار و شهادت، تقویت مردمیاری در بسیج و بخشهای فرهنگی و علمی خلاصه میشوند. وی خاطرنشان کرد: از مهمترین برنامه های هفته بسیج اعزام ۲۵ تیم پزشکی به مناطق محروم، ارائه خدمات درمانی رایگان در مراکز درمانی بسیج، اجرای شامگاه دیدار یاران در هر پایگاه در نخستین شب از هفته بسیج، برگزاری تجمع شکوه پایداری در پنجم آذرماه با هدف تجدید بیعت با آرمانهای والای حضرت امام خمینی (ره) و زنده نگهداشتن یاد شهیدان و ایجاد یاس و ناامیدی در دل دشمنان، برگزاری جشن باشکوه ولادت حضرت معصومه(س) توسط بسیج خواهران، تجهیز ۳۳ گروهان امداد و نجات، افتتاح سپاه امیدیه و ۱۴ حوزه مقاومت، برگزاری یادواره شهدا در پایگاه محلات، برگزاری نخستین یادواره شهدای بازار و اصناف در شوش، اعزام گروه برتر سومین جشنواره تاتر بسیج استان به مشهد، برگزاری مسابقات قرآنی و نهج البلاغه و محافل انس با قرآن، اجرای کوهپیمایی با عنوان طرح جماران و مسابقات ورزشی متنوع و دیگر برنامه هاست. سعادتی اظهار داشت: خوزستان در جهت تحقق فرمان رهبر معظم انقلاب مبنی بر تشکیل ارتش ۲۰ میلیونی تاکنون توانسته ۹۱۴ هزار و ۵۷۰ بسیجی را در سازمان خود جای دهد که ۷۶ هزار و ۴۱۴ نفر امسال جذب شدهاند. فرمانده منطقه مقاومت بسیج خوزستان گفت: در حال حاضر ۲۲ ناحیه کشوری و ۲۲۸ حوزه مقاومت داریم. همچنین ۱۴۴ گردان عاشورا و الزهرا، ۱۸۶ کانون مساجد، ۶ کانون بسیج جوانان، ۳۹ کانون متخصصین، ۱۹ مرکز درمانی بسیج، ۱۸ فروشگاه زنجیرهای، ۲۵ شعبه مالی اعتباری مهر در سطح استان فعالیت میکنند

احمدی نژاد بر نقش ویژه و تاثیرگذاری رسانه رادیو تاکید کرد

رییس جمهوری با تاکید بر نقش و جایگاه ویژه رسانه رادیو در جامعه، گفت: گسترش رسانه های تصویری، جا را برای فعالیت تاثیر گذار رادیو تنگ نخواهد کرد.آقای احمدی نژاد در بازدید از سازمان صداوسیما در جمع مدیران ، هنرمندان و کارکنان رادیو سخن میگفت، تاکید کرد: ماندگارترین آثار از طریق شنیدن و بیان کردن، خواهد بود. رییس جمهوری افزود: عشق و محبتی که در دل انسان نسبت به دیگران وجود دارد و همچنین دغدغه ها و نگرانیهای انسان در صدا به خوبی نشان داده می شود. رییس جمهوری با سخت و مهم خواندن کار رادیو در انتقال مطالب و تاکید بر اهمیت کلام و گفت وگو در انتقال فرهنگ، گفت: خوشبختانه مجموعه رسانه صدای کشور بسیار متنوع، پرحجم و موثر است . احمدی نژاد در ادامه صیانت فرهنگ این سرزمین را یکی از مهمترین مسوولیت رسانه های کشور از جمله رادیو عنوان کرد و گفت: کار رسانه فقط خبر رسانی نیست، بلکه فرهنگسازی نیز بسیار مهم است . رییس جمهوری همچنین بر صیانت از ادبیات و زبان فارسی در برنامه ها تاکید کردو گفت: زبان فارسی هویت ماست و باید در حفظ و گسترش آن بکوشیم. رییس جمهوری همچنین به امیدوار و با نشاط نگاه داشتن مردم تاکید کرد وگفت :جامعه باید با نشاط و امیدوار باشد و نقش رسانه صدا دراین ایجاد نشاط و امید در جامعه بی بدیل است . رییس جمهوری همچنین از کارکنان رسانه صدای جمهوری اسلامی ایران خواست باتلاش بیشتر وارد عرصه های جهانی شوند و صدای ملت ایران را به همه ملتهای جهان برسانند. احمدی نژاد همچنین تاکید کرد که دولت درجهت تقویت و حمایت از فعالیتهای صدای جمهوری اسلامی ایران تمام تلاش خودرا انجام خواهد داد. پیش از سخنان رییس جمهور آقای حسن خجسته معاون صدای سازمان صداوسیما گزارشی از فعالیتهای معاونت صدا ارائه کرد. خجسته همچنین آمادگی رادیو برای پخش مناظره احمدی نژاد با بوش را بطور مستقیم اعلام کرد و از آقای احمدی نژاد درخواست کرد برای گفت وگو با مردم درنقاط مختلف کشور از طریق سخنرانی در رادیو ارتباط برقرار کند. رییس جمهوری پس از سخنرانی درجمع کارکنان رادیو از معاونت برون مرزی و نمایشگاه دستاوردهای این معاونت از جمله شبکه های سحر، العالم ، کوثر و ۳۱رادیو برون مرزی صدا و سیمای جمهوری اسلامی که برای چهار قاره جهان برنامه پخش میکند، بازدید کرد.

هانتینگتون: ایران در حال تبدیل به قطب صنعتی است

ساموئل هانتینگتون صاحب تئوری برخورد فرهنگها گفت: کشورهایی همانند ایران خود را به سوی تبدیل به یک عنصر صنعتی سوق میدهند.

،هانتینگتون در گفت و گو با روزنامه آلمانی دی ولت افزود: درآمدهای حاصله از منابع طبیعی چون گاز و نفت، این تغییر و تحول را برای کشورهایی نظیر ایران ممکن میکند.

این کارشناس برجسته علوم سیاسی در آمریکا گفت: ظاهرا جوامع مسلمان هم به دنبال آن هستند که نظیر جوامع دیگر در جهان صنعتی میشوند.

هانتینگتون افزود: اما از آنجا که کشورهای مسلمان از درآمد نفت و گاز برخوردار هستند، تحولات در بسیاری از این کشورها زیاد و بزرگ نیست.

مشاور وزارت امور خارجه آمریکا در پاسخ به اینکه آیا فرهنگ اسلامی در آینده همزیستی بیشتری با دیگر فرهنگها پیش خواهد گرفت؟ گفت: ما شاهد تحریکاتی در این جهت هستیم و جنبشهای سیاسی و اسلامی مختلفی وجود دارد که تلاش دارند با مسلمانان در تمام جوامع تماس برقرار کنند.

صاحب کتاب ۶۰۰ صفحه ای برخورد فرهنگها گفت: من امکان ایجاد یک سازمان اسلامی- عربی شبیه اتحادیه اروپا را بعید نمیدانم و آن را قابل تصور میدانم.

هانتینگتون با اشاره به اینکه نامشخص است که چه کشوری در خاورمیانه به قدرت برتر در منطقه تبدیل خواهد شد، اظهار داشت: ما در آمریکای جنوبی برزیل، در آفریقا آفریقای جنوبی، در مرکز آفریقا نیجریه، در شرق آسیا چین و ژاپن و در جنوب آسیا هند را به عنوان قدرت برتر داریم اما سوال این است که چه کشوری در خاورمیانه از چنین قدرتی برخوردار است؟ این صاحب نظر آمریکایی افزود:اسراییل نسبت به دیگر کشورها در منطقه به مراتب از ظرفیت و توانایی نظامی و اتمی برخوردار است اما کشوری کوچک است و با توجه به اینکه تمام کشورهای دیگر خاورمیانه مسلمان هستند، اسراییل نمیتواند قدرت برتر منطقه شود.

هانتینگتون گفت: ایران یک امکان برای تبدیل به یک قدرت برتر است .

پس از دیدار بوش و پوتین، روسیه درحمایت از ایران جدی تر شده است

برخلاف آنچه که انتظار میرفت پس از دیدار اخیر ولادیمیر پوتین با جورج بوش در ویتنام، موضع روسیه در مورد پرونده هسته ای ایران نه تنها تعدیل نشد بلکه جنبه حمایت مسکو از ایران بیش از پیش گردید به نوشته مطبوعات امروز مسکو، پس از دیدار رهبران آمریکا و روسیه در هانوی، روزنامه نگاران و ناظران سیاسی براساس پیش بینیهای قبلی گمان میکردند معامله ای بین دو کشور در مورد مساله اتمی ایران و کره شمالی و امضای موافقت نامه ورود روسیه به سازمان تجارت جهانی صورت گرفته است. ولی بیانیه نهایی نشست سران سازمان همکاری اقتصادی کشورهای آسیا و اقیانوس آرام و نیز اظهارات وزیر خارجه روسیه درمورد ایران پس از دیدار بوش و پوتین نشان داد روسیه حتی بیش از گذشته از ایران حمایت میکند. روزنامه کامرسانت روز دوشنبه نوشت: پوتین و بوش همچنین درمورد تکمیل قرارداد ان.پی.تی و راههای تدوین قرارداد مربوطه گفتگو کردند. به گفته سرگئی لاوروف، دو کشور در حال ارایه ابتکار مشترکی برای عدم گسترش سلاحهای هسته ای بوده که شامل ایجاد مراکز غنی سازی اورانیوم تحت کنترل آژانس بین المللی انرژی اتمی باهدف تامین سوخت هسته ای دیگر کشورها می باشد. این روزنامه نوشت: در مورد محل ساخت این مراکز بین آمریکا و روسیه اختلاف نظر وجود دارد و بوش میخواهد آنها در خاک آمریکا ساخته شود. اعتقاد مسکو براین است که این مراکز باید متعدد بوده و در خاک کشورهای دارای جایگاه و وجهه بین المللی تاسیس شوند

معاون وزیر کشور: همه چیز برای یک انتخابات پرشور مهیا است

محمدحسین موسی پور معاون حقوقی و پارلمانی وزارت کشور گفت: این وزارتخانه تمام تلاش خود رابرای انتخاباتی پرشور و رقابتی به کار گرفته است. موسی پور با اشاره به استقرار ۱۲۸هزار صندوق اخذ رای در ۶۳هزار شعبه افزود: بیش از یک میلیون و ۲۰۰هزار نفر عوامل اجرایی و نظارتی انتخابات هستند. وی با بیان اینکه شورای نگهبان اکنون در حال بررسی شکایت نامزدهای رد صلاحیت شده برای انتخابات خبرگان است افزود: پس از اعلام رسمی نامزدهای رسمی تایید صلاحیت شده به وزارت کشور، تبلیغات انتخاباتی این افراد از ۹آذر آغاز و ۲۳آذر به پایان میرسد.

یک منبع آگاه:

طالبانی شنبه آینده به تهران میآید

خبرگزاری فارس: جلال طالبانی رئیس جمهور عراق به منظور انجام سفری رسمی و بنا به دعوت محمود احمدی نژاد شنبه آینده وارد تهران میشود. این منبع آگاه در گفتوگو با خبرنگار سیاست خارجی خبرگزاری فارس با اعلام این خبر افزود: جلال طالبانی رئیس جمهور عراق در این سفر رسمی با محمود احمدی نژاد همتای ایرانی خود و مقامهای عالی رتبه کشورمان پیرامون موضوعات دوجانبه، منطقه ای و بین المللی به بحث و تبادل نظر می پردازد. پیش از این قرار بود طالبانی اواسط آبان ماه به ایران سفر کند که بنا به دلایلی به تعویق افتاد.

عضو فراکسیون اصولگرایان مجلس هفتم:

طرح تجمیع در انتخابات شوراها و ریاست جمهوری هیچ گونه مخالفتی با قانون اساسی ندارد

عضو شورای مرکزی فراکسیون اصولگرایان مجلس هفتم گفت: تجمیع انتخابات شوراها با انتخابات ریاست جمهوری موجب کاهش هزینه انتخابات و فراخوان مردم به پای صندوق رای خواهد شد. غلامرضا مصباحی مقدم، نماینده تهران و از طراحان طرح تجمیع انتخابات شوراها با ریاست جمهوری گفت: تجمیع دو انتخابات آن هم شوراها با ریاست جمهوری از باب اینکه هزینه های انتخابات را کاهش میدهد، مردم را هم برای دادن رای مکرر کمتر به زحمت میاندازد.

وی تصریح کرد: طرح تجمیع در انتخابات شوراها و ریاست جمهوری هیچ گونه مخالفتی با قانون اساسی ندارد.

مصباحی مقدم خاطرنشان کرد: در قانون اساسی برای مجلس و ریاست جمهوری یک دوره زمانی چهار سال تعیین شده اما برای شوراها هیچگونه محدودیت زمانی ذکر نگردیده است.

عضو ائتلاف آبادگران در مجلس هفتم ادامه داد: بنابراین برای اینکه انتخابات شوراها با ریاست جمهوری تجمیع گردد، یا باید سومین دوره شوراها به کمتر از چهار سال کاهش یابد، یعنی این دوره مردم اعضای شوراها را برای مدت دو سال و نیم انتخاب کند و یا باید دوره سوم شوراها بیش از چهار سال یعنی به مدت شش سال افزایش یابد.

مصباحی مقدم تاکید کرد: در طرحی که نمایندگان تهیه کرده اند هر دو حالت پیش بینی شده است، یعنی هنگام بررسی طرح در صحن علنی نمایندگان میتوانند به مدت دو سال و نیم یا شش سال رای دهند. نماینده تهران در خصوص پیشنهادش در مورد افزایش یا کاهش مدت زمان دوره سوم شوراها گفت: من با افزایش مدت دوره موافق هستم.

وی افزود: برای مردم شاید خیلی فرق نکند کاندیدای خود را برای شش سال یا چهار سال انتخاب کنند اما کاهش دوره شوراها به دو سال بی ثباتی بیشتری را در شوراها پیش میآورد

نخستین مرحله ایجاد شهرک تخصصی خرما در خوزستان خاتمه یافت

نایب رییس انجمن خرمای ایران گفت: نخستین مرحله ایجاد شهرک تخصصی خرما در قالب خوشه صنعتی خرما در این استان خاتمه یافت. محمد هاشم پور گفت: ایده ایجاد یک شهرک تخصصی در قالب خوشه صنعتی در خوزستان زمانی شکل گرفت که طرح جامع مطالعاتی اصلاح، بهبود و توسعه فناوری فرآیند فرآوری و بسته بندی خرما در این استان به اجرا درآمد. وی گفت: با اجرای این طرح مشخص شد خرما میوهای است که ۵۰۰فرآورده را میتوان از آن استحصال کرد. وی افزود: با توجه به ظرفیت خوزستان در این زمینه و نیز ضرورت ورود به عرصه تجارت جهانی راهی جز شناسایی استعدادها و ایجاد شهرک تخصصی در قالب خوشه صنعتی خرما موجود نیست. هاشم پور، هدف نهایی خوشه صنعتی خرما را ساماندهی وضعیت صنایع تبدیلی دانست و گفت: این امر مستلزم طی مراحل شناخت، اعتماد آفرینی و عمل است. وی افزود: هم اینک مرحله شناسایی واحدهای تولیدی و تبدیلی خرما و کشف ظرفیت موجود در این واحدها، به پایان رسیده و نتایج آن مطلوب ارزیابی شده است. مجری طرح جامع مطالعاتی اصلاح، بهبود و توسعه فناوری فرآیند فرآوری و بسته بندی خرما در خوزستان افزود:پس از طی این مرحله که قطعا با موفقیت اجرا خواهد شد مرحله اجرایی طرح است که بناست در کنار بخش خصوصی به اجرا درآید. سطح زیر کشت نخیلات خوزستان ۳۵ هزار و ۵۰۰ هکتار میباشد که از این مقدار ۲۶ هزار هکتار در سن باروری هستند و نه هزار و پانصدهکتار نیز به صورت نهال میباشند. میزان تولید خرما در خوزستان سالانه صدوسی و سه هزار تن است و بیشترین خرمای تولید شده از نوع استعمران میباشد. میانگین تولید خرما در خوزستان پنج هزار و ۵۰۰کیلوگرم در هکتار است و بیش از صد گونه خرما در خوزستان تولید میشود.

تغییر رفتار انسان در اثر دیدن پول

گروهی از محققان دانشگاه مینهسوتا در آمریکا در مطالعه ای جدید جمعی از دانشجویان داوطلب را به دو دسته تقسیم کرده و آنها را در مواجهه با ۹آزمایش و معما قرار دادند با این تفاوت که برای گروه اول در خلال این آزمایشها مقادیری پول به نمایش درمیآمد اما گروه دوم همان آزمایشها را بدون مواجهه با پول انجام دادند. نتایج این مطالعه که در شماره روز جمعه نشریه علمی ساینس به چاپ رسیده نشان داد دو گروه یاد شده عملکردهای متفاوتی داشتند و این امر حاکی از آن است که حتی مشاهده پول میتواند بر رفتار انسان در شرایط مختلف تاثیر بگذارد. در یکی از این آزمایشها دانشجویان داوطلب به دو گروه تقسیم شدند و از آنها خواسته شد با یک سری کلمات پراکنده جمله سازی کنند. بررسی این جمله ها نشان داد جمله های ساخته شده توسط افرادی که در حین آزمایش پول مشاهده کرده اند، به صورت ناخوداگاه به میزان بیشتری با مسایل مادی و پول ارتباط دارد. در آزمایشی دیگر دانشجویان به حل یک معما مشغول شدند و آن دسته از دانشجویان که در موقعیتی نشسته بودند که میتوانستند مقداری پول مشاهده کنند به طور میانگین پس از ۵/۱ دقیقه برای حل معما تقاضای کمک کردند اما دانشجویان دیگر که پولی نمیدیدند به طور میانگین پس از ۳دقیقه درخواست کمک کردند. به گفته محققان، حتی مشاهده جزیی پول نیز میتواند در نوع رفتار و اهداف فرد تاثیر بگذارد و به صورت ناخوداگاه سبب، کاهش حس وابستگی فرد به سایرین شود.

داستانک

دروغها، آرزوها و ...

محمد دیلمی

مرد سرش را چرخاند تا گوینده را ببیند. آفتاب ظهر طوری روی صورت دختر افتاده بود که او را شبیه پری های کارتونی کرده بود. "خواهش می کنم." پاهای مرد روی لبه پشت بام آپارتمان چند طبقه توقف کردند. "خواهش می کنم اینکار را نکن." مرد نگاهی به دختر کرد. با خود اندیشید که چرا این تقاضا را از او می کند. "نامزدت بتو خیانت کرده؟!!!" و سرش را تکان داد: ی"ا از کار اخراجت کرده ان؟!!! "مرد به خیابان زیر پایش نگاهی انداخت. آن پائین آدم ها مثل موجودات ریز جمع شده و او را نگاه می کردند. ماموری مردم را دور می کرد شاید می ترسید مرد اگر از بالا سقوط کرد روی آنها نیفتد!!! دوباره به دخترک نگاهی انداخت." پدرم از بزرگترین پیمانکاران شهره ، به او می گویم که تو را استخدامت کند" ... سکوت کرد. مرد دوباره به پائین نگاهی انداخت و باز به دخترک. "حاضرم ... حاضرم با تو ازدواج کنم "مرد یاد زن و بچه اش افتاد که بخاطر فقر شدید او را ترک کرده بودند. آنقدر بیکارمانده بود و آنقدر فشار فقر بر آنها وارد شد که وقتی آن روز از خواب بیدار شد فقط تکه کاغذی را روی متکای جفتی اش دید. در کاغذ نوشته شده بود که دیگر تحمل فقر را بیش ا ین ندارد. خواهش می کنم به چشمان دختر خیره شد. مرد تبسمی کرد. هنوز امیدی هست. زندگی هنوز ادامه دارد. مرد خواست از روی لبه پشت کنار بیاید: پایش سرخورد. از پشت بام آپارتمان به سمت زمین سقوط کرد. دختر سریع خود را به کنار لبه رساند. مرد کوچک و کوچکتر می شد دختر شانه هایش را بالا انداخت. با خود فکر کرد. دروغهایم هم نتوانست نجاتش دهند.

خبرهای هنری

میم مثل مادر با فروش ۲۲۷ میلیونی آمار فروش گیشه ی سینمای ایران اعلام شد

آمار فروش فیلمهای ایرانی تا تاریخ جمعه ۲۶ آبان ماه سال جاری اعلام شد. میم مثل مادر به کارگردانی رسول ملاقلیپور با در اختیار داشتن ۱۳ سینما طی ۲۴ روز نمایش بیش از ۲۲۷ میلیون تومان فروش داشت. میم مثل مادر هفته ی گذشته فروشش از مرز ۱۵۱ میلیون تومان گذشته بود. تقاطع به کارگردانی ابوالحسن داودی در ۱۸ سینما در یک ماه نمایش فروشش از مرز ۱۵۱ میلیون تومان گذشت. این فیلم طی هفته ی گذشته

فروشش از مرز ۱۲۱ میلیون تومان گذشته بود. وقتی همه خواب بودند در ۲۴ روز نمایش در ۴ سینما به فروش بیش از ۴۸ میلیون تومان دست یافت. این فیلم طی هفته ی گذشته فروشش به ۳۱ میلیون تومان رسیده بود. قتل آن لاین طی ۴۹ روز نمایش در دو سینما بیش از ۱۶۴ میلیون فروش داشته است، طی هفته ی گذشته فروشش از مرز ۱۵۳ میلیون گذشت. ابراهیم خلیل الله در ۴۹ روز نمایش در سه سینما بیش از ۷۳ میلیون فروش داشت. فیلم خارجی بادی بر مرغزار میوزد در دو سینما طی ۳۰ روز به فروش بیش از هشت میلیون دست یافت. بنا بر این گزارش، در آمار فروشی که از سوی بنیاد سینمایی فارابی منتشر شد رقم فروش چه کسی امیر را کشت و آلبوم اعلام نشده است و همچنین آمار تقاطع نیز به نقل از پخش کننده فیلم در این گزارش ذکر شده است.در حالیکه طی دو ماه آینده جشنواره فیلم فجر برپا میشود، تعدادی فیلم طی روزها و هفته های آینده نمایش خود را آغاز میکنند. ستاره میشود به کارگردانی فریدون جیرانی، بیوفا به کارگردانی اصغر نعیمی، گیس بریده جمشید حیدری و رویای خیس به کارگردانی پوران درخشنده از جمله فیلمهایی هستند که قرار است به نمایش درآیند.

بر اساس یک داستان حماسی، طولانیترین فیلم سینمای هند ساخته میشود

طولانیترین فیلم سینمای هند براساس یک داستان حماسی ساخته میشود. راوی چوپرا ، کارگردان سینمای هند در نظر دارد فیلم شش ساعتهای را بر اساس یکی از حماسیترین داستانهای هند به نام ماهابهارات کارگردانی کند. به گزارش خبرگزاری آسوشیتدپرس، این فیلم داستان جنگ نیروهای خیر و شر است که به پیروزی نیروهای خیر میانجامد و به علت طولانی بودن، در دو قسمت به تصویر کشیده خواهد شد. بر اساس ارزیابیهای اولیه، هزینه ساخت این فیلم ۶/۳۲ میلیون دلار خواهد بود.

زندگی

گریس پیلی

دو هفته قبل از کریسمس، الن به من زنگ زد و گفت:فیت، دارم میمیرم. همان هفته من هم داشتم میمردم.
وقتی حرف زدیم، حالم بدتر شد. بچه ها را به حال خودشان رها کردم و دویدم این بغل تا بین موجودات زنده، جرعه ای آبی بنوشم . ولی بار جولی و بقیه بارها، پر از زن و مردهایی بود که قبل از اینکه به عجله برای کاری بروند، غورت غورت هیاهو قوی سر می دادند.
مردم قبل از کارهای زندگی تقویت لازم دارند.
توی خانه یک ماشین کالیفرنیا مانتین قرمز دارم و فکر کردم، چرا که نه. هر جا بگردی کسی فریاد میزند، به من آزادی عطا کن یا من به تو مرگ اعطا میکنم. همسایه های کلیسا ترس، مالدار، فوق العاده فهمیده، از صدای آژیر دستهایشان را روی گوشها میچسبانند تا مانع غبارهای اتمی شوند که اندامهای داخلیشان را بگیرد. برای عاشق شدن باید لوچ باشی و برای نگاه کردن از پنجره به خیابان سرد یخزدهٔ خودت، کور.
واقعا داشتم میمردم. خونریزی داشتم. دکتر گفت:نمیتوانی تا ابد خونریزی کنی. یا خونت تمام میشود یا قطع میشود. هیچکس تا ابد خونریزی نمیکند.
به نظر میآمد که من داشتم تا ابد خونریزی میکردم. وقتی الن تلفن کرد که بگوید دارد میمیرد، من یک جملهٔ واضح گفتم:خواهش میکنم الن، من هم دارم میمیرم.
بعد گفت:اوه، اوه فیتی، نمیدانستم. گفت:فیت، چه کار کنیم؟ تکلیف بچه ها چه میشود؟ کی از آنها مواظبت میکند؟ آنقدر ترسیده ام که نمیتوانم فکر کنم.
من هم ترسیده بودم، ولی فقط دلم میخواست بچه ها توی توالت نباشند. نگرانشان نبودم. نگران خودم بودم. بچه ها پرسروصدا بودند. از مدرسه زود میرسیدند. جنجال میکردند.
الن گفت:شاید چند ماه دیگر زنده باشم، دکتر گفت تا به حال کسی را ندیده است که آنقدر کم دلش بخواهد زنده باشد. فکر میکند نمیخواهم زنده باشم. ولی فیتی، دلم میخواهد، میخواهم. فقط موضوع این است که ترسیده ام.
من مشکل میتوانستم فکر این خون را از سرم بیرون کنم، عجله ای که برای ترک کردنم داشت، از زیر پلکها و آفتاب سوختگی گونه ها یم، قرمزی بیرون میریخت. همه اش از نوک پنجههای سردم بالا میآمد تا سریعترین راه خروج را پیدا کند.
گفتم:زندگی آنقدرها هم عالی نیست، الن، ما چیزی نداشتیم، فقط روزهای مزخرف و رفقای مزخرف، نه پولی نه چیزی، تمام مدت هم از هم پاشیده و سوسکها، هیچ کاری یکشنبه ها نکردن غیر از بردن بچه ها به سنترال پارک و قایقسواری روی آن رودخانهٔ گند. چه چیزش عالی است، الن؟ چه از دست میدهیم؟ یکی دو سال بیشتر زندگی کن. بچه ها و تمام چیزهای بد را ببین، توی دنیا هر دخمه ای هم میترکد و در گرمای شدید امواج آتش به هوا میرود...
الن گفت:همهٔ اینها را میخواهم ببینم.
احساس کردم یک تکهٔ بزرگ توی گلویم دارد خفه ام میکند. گفتم:نمیتوانم حرف بزنم، فکر میکنم دارم ضعف میکنم.
حوالی فصل درخت راج، شروع کرد به بند آمدن. خواهرم بچه ها را برای مدتی برد که من توانستم بیصدا در خانه بمانم و بلاانقطاع هموگلوبین و گلبول قرمز و غیره بسازم. تا سال نو هیکل درجه یکی پیدا کردم. تقریباً دوباره روبه راه شده بودم. پسرهای کوچکم به خانه آمدند. قد کشیده و خوشگل شده بودند.
سه هفته بعد از کریسمس، الن مرد. در مراسم تدفینش در آن کلیسای خیلی تروتمیز در بروئه ری، پسرش یک دقیقه دست از گریه کردن برداشت که به من بگوید:نگران نباش فیت، مادرم از همه چیز خاطر جمع شد. از محل کارش برایم مقرری گرفت. آقایی آمد و این را گفت. پرسیدم:آه، با این همه، میتوانم به فرزندخواندگی قبولت کنم؟ نگران، اگر بگویید بله، از کجا پول، اتاق، یک ده دقیقهٔ دیگر برای شب بخیر، همهٔ اینها از کجا میآید. یک کم بزرگتر از بچه های من بود. به زودی فرهنگنامه میخواست، کیت شیمی. گوش کن بیلی، راستش را به من بگو، میخواهی به فرزندی بگیرمت؟

گریه هایش را تمام کرد:ممنون، چرا، آه نه، در اسپرینگفیلد یک عمو دارم. میروم پیشش. اشکالی ندارد. آنجا فامیل دارم. نفسی کشیدم، گفتم:خوب است. به تمام معنا دوستت دارم بیلی. تو از همهٔ پسرها عالیتری. الن باید خیلی به تو افتخار کند. از من دور شد و گفت:او هیچ ِ هیچ است، فیت. بعد به اسپرینگفیلد رفت. فکر نمیکنم دوباره ببینمش.
ولی خیلی خیلی آرزو میکنم با الن حرف بزنم، کسی بود که، هر چه باشد، در این سالهای ترسناک و انزوا،بهترین دوست بودیم .بچه ها را از هر صخرهٔ لعتی سنترالپارک بالا میبردیم. در یکشنبهٔ عید پاک، روی پوسترهای آبی، کبوتر سفید میچسباندیم و در خیابان هشتم برای صلح دعا میکردیم. بعد خسته میشدیم و سر بچه ها داد میزدیم. پسرها کوچولو بودند. برای شوخی لباسهای برف بازیشان را به دامنهایمان منگنه میکردیم و در یک جنون برده داری، هفته ها، هر شنبه در طول پلهایی که منهتن را به دنیا وصل میکرد رژه میرفتیم. آپارتمان، شغل و مردهای خوش معامله را با هم قسمت میکردیم. و بعد، دو هفته قبل از کریسمس ِ پیش، داشتیم میمردیم.

آشنایی با سبک هنری

کوبیسم

جنبش هنری که به سبب نوآوری در روش دیدن، انقلابی ترین و نافذ ترین جنبش هنری سده بیستم به حساب می آید. کوبیست ها با تدوین یک نظام عقلانی در هنر کوشیدند مفهوم نسبیت واقعیت، به هم بافتگی پدیده ها و تاثیر متقابل وجوه هستی را تحقق بخشند. جوهر فلسفی این کشف با کشفهای جدید دانشمندان– به خصوص در علم فیزیک– همانندی داشت.
جنبش کوبیسم توسط پیکاسو و براک بنیان گذارده شد، مبانی زیبایی شناختی کوبیسم طی هفت سال شکل گرفت
(۱۹۱۴-۱۹۰۷) با این حال برخی روشها و کشفهای کوبیست ها در مکتبهای مختلف هنری سده بیستم ادامه یافتند. نامگذاری کوبیسم(مکعب گرایی) را به لویی وُسِل، منتقد فرانسوی نسبت می دهند، او به استناد گفته ی ماتیس در باره ی خرده مکعب های براک این عنوان را با تمسخر به کار برد، ولی بعدا توسط خود هنرمندان پذیرفته شد.
کوبیسم محصول نگرشی خردگرایانه بر جهان بود. به یک سخن، کوبیسم در برابر جریانی که رمانتیسم دلاکروا، گیرایی حسی در امپرسیونیسم را به هم مربوط می کرد، واکنش نشان داد و آگاهانه به سنت خردگرا و کلاسیک متمایل شد. پیشگامان کوبیسم مضمونهای تاریخی، روایی، احساسی و عاطفی را وانهادند و عمدتا طبیعت بیجان را موضوع کار قرار دادند. در این عرصه نیز با امتناع از برداشتهای عاطفی و شخصی درباره چیزها، صرفا به ترکیب صور هندسی و نمودارهای اشیا پرداختند. آنان بازنمایی جو و نور و جاذبه ی رنگ را – که دستاورد امپرسیونیستها بود – از نقاشی حذف کردند و حتی عملا به نوعی تکرنگی رسیدند. با کاربست شکلهای هندسی از خطهای موزون آهنگین چشم پوشیدند و انگیزشهای احساسی در موضوع یا تصویر را تابع هدف عقلانی خود کردند.
شاید مهمترین دستاورد زیبایی شناختی کوبیستها آن بود که به مدد بر هم نهادن و درهم بافتن تراز ها(پلانها)ی پشتنما نوعی فضای تصویری جدید پدید آوردند. در این فضای کم عمق، بی آنکه شگردهای سه بعد نمایی به کار برده شود، حجم وجسمیت اشیا نشان داده شد.
در دو سال بعدی، پیکاسو و براک همراه یکدیگر بر اساس توصیه سزان به امیل برنار مبنی بر تفسیر طبیعت به مدد احجام ساده هندسی، روش تازه ای را در بازنمایی اشیا به کار بردند و از میثاقهای برجسته نمایی و نمایش فضای سه بعدی عدول کردند.
در دومین مرحله (۱۹۱۲-۱۹۱۰) که آن را کوبیسم تحلیلی می نامند، اصول زیبایی شناسی کوبیسم کامل تر شد. پیکاسو و براک به نوع مسطح تری از انتزاع صوری روی آوردند که در آن ساختمان کلی اهمیت داشت و اشیای بازنمایی شده تقریبا غیر قابل تشخیص بودند. آثار این دوره غالبا تکرنگ و در مایه های آبی، قهوه ای و خاکستری بودند. به تدریج اعداد و حروف بر تصویر افزوده شدند و سر انجام اسلوب تکه چسبانی یا کلاژ به میان آمد که تاکید بیشتر بر مادیت اشیا و رد شگردهای وهم آفرین در روشهای نقاشانه ی پیشین بود.

جمشید مشایخی در بازگشت از پاریس : اشعار حافظ نور عشق را به جهان می تاباند

جمشید مشایخی پس از حضور در مراسم شب حافظ در پاریس و دریافت تندیس خانه فرهنگ و هنر ایرانیان و لوح بنیاد حافظ شناسی شیراز ، به تهران بازگشت. این بازیگر پیشکسوت تئاتر وسینما گفت : در آن مراسم بنده نماینده صلح و دوستی بودم و پیشنهاد دادم هر سال کنگره ای درباره حضرت حافظ تشکیل شود تا نور عشق به جهانیان تابانده شود. وی همچنین افزود: افراد زیادی در این مراسم حضور داشتند که اکثر آنها را ایرانیان و فرانسویان عاشق فرهنگ وهنر ایران تشکیل می دادند.

شعر

ترانه های شرقی

فدریکو گارسیالورکا

فدریکو گارسیا لورکا(۱۹۳٦-۱۸۹۸) شاعر ودرام نویس اسپانیایی نخستین اثر خویش را ی سرود اثر د یگرش به نام ((کتاب اشعار)) مو فق یت بسیار کسب کرد. کتاب. از در اثارعطر اگین آ سمانی متبلور هست.

هر دانه
ستاره ای است
هر پرده غروبی.
اسمانی خشک و
گرفتار در چنگ سالیان.

انار...
کندویی ست خرد،
که شانش از ارغوان است:
مگسان عسل أن را
از دهان زنان پرداخته اند.
چون بترکد خنده ی هزاران لب را
رها خواهد کرد!
انار دلی را ماند
که بر کشتزارها می تپد،
دلی شریف وخوارشمار
که در آن پرنده گان به خطر نمی افتند.
دلی که پوستش به سختی ، هم چون دل ماست،
اما به آن که سوراخش کند
عطر وخون فروردین را هبه می کند.
انار گنج جنّ خورده ی چمنزارن سر سبز است،
که در جنگلی پرت افتاده با پری زادی از آن نگهبانی می کند.
جنّ سپید ریش جامه ای عتیق دارد.
انار گنجی است که برگ های سبز درخت نگهبانی می کنند.
در اعماق احجارگران بها
ودر دل واندرون،طلایی مبهم.
سنبله نان است:
مسیح متجسّد ،زنده ومرده

درخت زیتون شور کار است وتوانایی ست.
سیب میوه عشق است
میوه –ابو الهول گناه.
چکاله قرن هاست که تماس با شیطان را حفظ می کند.
نارنج
از اندوه پلید گل ها سخنی می گوید،
طلاوآتشی است که درپاکی سپید خویش
جانشین یک دیگر می شوند.

تاک پرستش عشق است
که به تا بستان منجمد می شود ،
وکلیسایش تعمید می دهد
تا از آن شراب مقدسّ بسازد,
شابلوط ها آرامش خانواده اند.
به چیزهای گذ شته می مانند.
هیمه های پیرند که ترک برمی دارند،
وزائرانی را مانند که راه گم کرده باشد .
بلوط شعر است،
صفای زمان های اؤ کاررفته.
وبه–پریده رنگ طلایی–
آرامش سازکاری ست.

انارامّا ،خون است،
خون قد سی ملکوت،
خون زمین است
مجروح از سوزن سیلاب ها،
خون تند بادهاست که می آیند
از قلّه ی سختی که برآن چنگ در افکنده اند،
خون اقیانوس برآسوده و
خون دریاچه ی خفته.
ماقبلِ تاریخِ خونی که دررگ ما جاری ست
درآن است .
انگاره خون است
محبوس در حبابی سخت وترش
که به شکلی مبهم
طرحی دارد وهیأت جمجمه ی انسانی را. انار شکسته!
تویکی شعله ای در دل شاخ وبرگ
خواهر جسمانی ونوسی وخنده ی باغچه در باد!
پروانگان به گرد تو جمع می آیند چرا که افتابت می پندارد،
وازهراس آن که بسوزد کرمکان حقیر از تو دوری می گز ینند.
تو نور حیاتی و
مادگی میان میوه ها.
ستاره ای روشن ، که برق می زند
بر کنار جویبار عاشق.
چه قدر بی شباهتم به تو من،
ای عشق شراره افکن برچمن!

روشنگر وروشنگری

دلیرباش در به کار گرفتن فهم خویش

در حقیقت روشنفکر مفهومی مدرن است پس ضرورتاً تابع تعاریفی است که شاخص های دوران مدرن را در خود داشته باشد همانگونه که عصر روشنگری یک مقطع مشخصی از تاریخ جدید را نشان میدهد، مفهوم روشنفکر نیز به همین مقطع از تاریخ تعلق دارد

روشنفکر کیست؟

روشنفکری (در انگلیسی وفرانسوی) به معنی تفکیک دو چیز از همدیگر است. به همین دلیل به عنوان روح انتقادگرا و ممیز شناخته می شود.

واژه ی روشنفکر یاانیتلکتوال صفتی است برای آدمهای خردمند ، خردگرا و عقلائی؛ آدمهائی که پدیده های جهان را برحسب دستور خرد و دانش بررسی می کنند و می سنجند و به جای خیالبافی، متفکر و اندیشه ورند. به این ترتیب در مقایسه ی این مفاهیم با ذهنیتهای تخیلی و توهمی، شمار روشنفکران در هرجامعه، نمی تواند رقمی فوق العاده بزرگ را در برگیرد.

۱- تاریخچه

اینلجنسیا نخستین بار در هلند و روسیه در دهه ۱۸۲۰ تا ۱۸۴۰ در ارجاع به لایه های اجتماعی به کار گرفته شده است که به دلیل تحصیلات و نظام ارزشی خود از بقیه جامعه متمایز بود. کلمانسو در سال (۱۸۹۸) برای نخستین با ر واژه اینتلکتویل را برای اشاره به گروهی از مدافعان برجسته دریفوس در ماجرای دادگاه دریفوس به کار برده است. دریفوس افسر یهودی بود که در سال ۱۸۹۴ به جرم خیانت به ارتش فرانسه دستگیر و محکوم به حبس ابد شد. پس از حدود ۵ سال مدارکی دال بر بی گناهی وی یافت شد و ماجرای محاکمه او را به مساله سیاسی مبدل کرد. امیل زولا با انتشار نامه ای سر گشاده با عنوان من متهم می کنم ارتش و دادگستری رابه اعمال خلاف قانون متهم کرد. او به خاطر همین نامه محکوم و زندانی شد . بلافاصله نامه ای با امضای حدود سیصد نفر از نویسندگان، هنرمندان و دانشمندان جامعه فرانسه منتشر شد که محاکمه دریفوس را غیر قانونی اعلام می کرد. این نوشته به بیانیه روشنفکران شهرت یافت.با عقب نشینی ارتش و دادگستری، نقش و نفوذ روشنفکران در جامعه اعتباری خاص یافت. اغلب ماجرای دریفوس را نقطه ظهور کامل روشنفکر در زندگی عمومی می دانند.

گرامشی در پژوهش های خود درباره تاریخ ایتالیا به این نتیجه می رسد که هر گروه اجتماعی که بر زمینه اصلی نقش ضروری خود در دنیای تولید اقتصادی به وجود می آید، یک یا بیش از یک قشر روشنفکر را بوجود می آورد که به او انسجام می دهد و او را از نقش خود نه تنها در زمینه اقتصادی بلکه در زمینه های اجتماعی و سیاسی آگاه می کند. او در مقاله درباره مساله جنوب نیز به نقش میانجیگر و مشروعیت بخش فعالیت های روشنفکری توجه می کند. او معتقد است که روشنفکران بین مالکان وسایل تولید و کسانی که مالک و سازنده وسایل تولید نیستند، یعنی کسانی که نیروی کار خود را به مالکان ابزار تولید می فروشند، واسطه می شوند. آن ها در کسوت داروساز، حقوقدان، معلم، کشیش، پزشک، دانشمند، محقق، تکنیسین و مهندس، در مقام نظامی، قاضی و پلیس، دانش تولید نمی کنند بلکه برای منضبط کردن جسم و ذهن در خدمت قدرت های موجود اطلاعات را منتشر می کنند و یا از انتشار اطلاعات جلوگیری می کنند. آن ها به رضایت و توافق گروه های تحت ستم با وضع موجود یاری می رسانند. در واقع آن ها ضامن برقراری هژمونی طبقه حاکم بر کل جامعه اند.

به همین ترتیب طبقات بالنده در شیوه تولید سرمایه داری که برای براندازی مناسبات تولیدی موجود و برقراری مناسبات اجتماعی انسانی و خالی از ستم طبقاتی مبارزه می کنند نیز، به صورت انداموار، روشنفکر خود را پرورش می دهد. روشنفکرانی که هژمونی فکری حاکم بر جامعه را به پرسش گرفته و در مقابل آن آلترناتیو طبقات بالنده را ارائه می دهند.

کسانی نیز، سه شعار: آزادی، برابری و برادری را، ویژگی و نشان روشنفکر میدانند. که به عنوان ارزشهای سه گانه ی انقلاب کبیر فرانسه تجلی یافت.

در حقیقت روشنفکر مفهومی مدرن است پس ضرورتاً تابع تعاریقی است که شاخص های دوران مدرن را در خود داشته باشد همانگونه که عصر روشنگری یک مقطع مشخصی از تاریخ جدید را نشان میدهد، مفهوم روشنفکر نیز به همین مقطع از تاریخ تعلق دارد. در واقع تا پیش از بروز اندیشه های مدرن که آتشی بود بر خرمن اندیشه های دگم و کهنه ، که در هر دیاری رنگ اسکولاستیکی داشتند.

به انسان های دارای فکر مشخص علمی، دانشمند می گفتند. دانشمندی که در یک رشته یا در چند رشته از علوم دارای تخصصی بود و ضمناً به مقتضای شرایط، دانشمند بودنش نیزبایستی به تائید هئیت حاکمه میرسید. دانشمندانی هم که به تائید حاکمان نمی رسیدند به سرنوشت محتومی چون گالیله و کوپرنیک میرسیدند همین حایز رتبه و مقام علمی بودن موجب می شد که این گروه از انسانها در جایگاهی فراتر از مردم قرار می گرفتند، نخبه و بر گزیده می شدند وقتی انقلاب رنسانس در جامعه شناسی شکل گرفت و فهم اجتماعی در ذهن جامعه گسترش یافت در این بین گروهی که خود موجد انقلاب بودند، روشنفکر نامیده شدند. روشنفکری دامنه حضور اندیشه را گسترش داد ضرورت برخورداری از تخصص علمی داشتن برای اندیشمند بودن را کنار زد و به انسان صرف انسان بودن آموخت که می تواند بیندیشد.

روشنفکر چون متعلق به دوران مدرن است پس واجد الگو های فکری مدرن نیز می باشد و چون دوران مدرن بر پایه مفاهیمی مانند آزادی، برابری ایجاد شده است.پس روشنفکر کسی است که آزادیخواه، برابری طلب است یعنی همزمان همه خصوصیات را داراست.

۲- الزامات روشنفگر بودن:

۱- شناخت و آگاهی.

۲- اتکا به خرد نقاد.

۳- نوگرا.

۴- التر ناتیف سازی.

۵- اندیشه معطوف بعمل.

شناخت و آگاهی از مبانی روشنفکریست ، نه تنها شناخت و آگاهی در حوزه علوم بخصوص علوم اجتماعی همچنان شناخت ساختارشناسانانه از نظام مسلط برمحدوده جغرافیایی که او در آن و برای آن کار وزندگی میکند. شناخت وآگاهی ازداشته ها و امکانات مادی و معنوی آن. شناخت از قوانین ، سنت ها وضابطه های حاکم بر آن جامعه؛ شناخت از بافت اجتماعی و روان جامعه ، شناخت از مردم، مشکلات و آرزو ها شان. روشنفکر اهل تحقیق و تفحص است و با هر پدیده ای به دیده ی شک می نگرد و هر ادعائی را تا با محک آزمایش و تجربه نسنجد و راستی و درستی اش بر او هویدا نگردد، پذیرایش نخواهد بود. در اثر همین پژوهش و تحقیق است که دانشها مرتب در حال پیشروی اند و جهان پیوسته در پیشرفت است. اینتلکتوالیسم رو به پیش دارد و با پذیرش بی چون و چرای ادعاهای توهمی و مفاهیم تعبدی کاملاً در تضاد است، و خرد را برتر از هرگوهر می داند. اساس در دنیای مدرن عقل است و خرد نقاد، روشنفکرهم نسبت به اندیشه ها و هم نسبت به ساختار اجتماعی نگاه انتقادی دارند.

روشنفکر نه تنها سنت شکن و ساختار شکن است همزمان آشنا زدا نیز میباشد . این به چه مفهوم است ؟ روشنفکر با معرفت و شناخت که پیدا کرده چه معرفت علمی و تیوریک است یا معرفت با آدمها ؛ ازدواج دایمی نمیکند و سر بندگی بر زمین نمی گذارد. زیرا جهان پیرامون روشنفکر در حال تحول و نو شدن سیستماتیک و دوامدار است پس یکی از خصایل اساسی روشنفکر نو شدن و همیشه همگام و همقطار بودن با کاروان شتابنده تکامل است.لزوماً روشنفکر در پی شکستن آن سنت ها ، ساختار ها و زدایش آن آشنایی هایست که در مقابل خرد و تجدد ، پیشرفت و ترقی ، سازندگی و نو شدن سنگر گرفته اند.جهان رو شنفکری میدان جهش به سوی آینده است.

گفتیم روشنفکر التر ناتیف ساز است یعنی چیز هایی را نقد ونفی میکند که چیز های دیگر جایش را بگیرد. ناگفته پیداست که از ویژه گی های روشنفکر اندیشهٔ معطوف به عمل است، هیچ روشنفکری نیست که اندیشه اش معطوف به تغییر اجتماعی نباشد. یعنی احساس تعهد می کنند. مانند یک آکادمیسین بی طرف نیستند. می خواهند عملا کاری بکنند. روشنفکر باید دانش ، فرهنگ و قدرت برنامه ریزی به اتکای عقل را برای جامعه داشته باشد. روشنفکر نه تنها با حکمت و تواناییهای علمی و گاه اندوخته های دانشگاهی و قدرت بیان، آگاهیهای سیاسی و اجتماعی خود را بکار میگیرد تا به پژو هش و بررسی تحولات و دگرگونی های اجتماعی و سیاسی بپردازد؛ بلکه در پی این است تا بر رویداد های جامعه تاثیر بگذارد و اگر ممکن باشد به انتقال آن آگاهییها به جامعه پیرامون خود بر آید. تلاش روشنفکر اینست که بین واقعیتها و آرمانها پیوند و نزدیکی ایجاد نماید، روشنفکر بیانگر آن چیزیست که در بطن جامعه در حال تکوین است. اما هنوز شکل و تعریف دقیق خود را پیدا نکرده است.

روشنفکر را عموما فردی می دانند که از قدرت فکری اش برای بررسی، تامل یا نظریه پردازی در مورد اندیشه های گوناگون بهره می برد.روشنفکر کسی است که فارغ از تعبد و تعصب و دور از فرمانبری،اغلب نوعی کار فکری می کند و نه کار بدنی حاصل کارش را که در اختیار جماعت می گذارد کمتر به قصد جلب نفع مادی می گذارد یعنی حاصل کارش بیش از آنکه جلب نفع مادی و شخصی باشد حل مشکلی اجتماعی است. موجز اینکه رسالت روشنفکر روشنگریست.

روشنگری چیست؟

روشنگری، خروج آدمیست از نابالغی به تقصیر خویشتن خود.

تاریخ نویسان عصر روشنگری را قرن هژدهم می دانند. در این عصر خرد می کوشد تاخود را از همه قیود رها سازد. عصر ی که مسئله معرفت شناسی به طور جدی مد نظر فیلسوفان قرار گرفت و جهت فلسفه از وجود به معرفت تغییریافت.کشف حقیقت مطلق از بین رفت و نسبیت به جای آن نشست. عصر روشنگری بر آن است که نباید اصل هر چیز را در بیرون از آن جستجو کرد.

بطور کلی روشنگری از ماهیت پدیده ها و مفاهیم پرسش می کند. روشنگری می خواهد بداند حقیقت چیست؟ انسانیت چیست؟ آزادی چیست؟ وعدالت چیست؟ روشنگری در پرسش از ماهیت چیزها هیچگونه محدودیتی را به رسمیت نمی شناسد. بنابراین، پرسش های روشنگری همه پرسش های فلسفی هستند که بطور همزمان، حقایق مسلم و اصول ثابت و بدیهیات و حتی خود فلسفه را به چالش می گیرند. بایستی کوشش ها به یافتن پاسخ های درست در برابر پرسش های نو معطوف شود، نه اینکه جزم گرایانه و خشمگینانه بر پرسشگران بانگ برآورند که چرا می اندیشید و چرا پرسش می کنید.

جامعترین تعریف را از روشنگر امانوئل کانت، فیلسوف آلمانی قرن ۱۸ به دست داده است. روشنگری، خروج آدمیست از نابالغی به تقصیر خویشتن خود.

. کانت خود نابالغی را چنین معنا میکند: و نابالغی، ناتوانی در به کار گرفتن فهم خویش است بدون هدایت دیگری. و به تقصیر خویشتن خود را چنین توضیح میدهد: به تقصیر خویشتن است این نابالغی، وقتی که علت آن نه کمبود فهم بلکه کمبود اراده و دلیری در به کار گرفتن آن باشد بدون هدایت دیگری.

به اعتقاد کانت، خوداندیشیدن، اصل بنیادین روشنگری است. از تعریف کانت برمی آید که او تفکر مستقل و پویا را اساس روشنگری می داند. تفکر مستقل و پویا، درگرو آزادی اندیشه است. از این رو تعریف کانت از روشنگری با آزادی معنا می یابد. انسان، برپایه تعریف کانت از روشنگری، موجودی است آزاد و خردمند که با گام نهادن در وادی تفکر، می تواند از تنگنای نابالغی خارج شود.

اندیشمندان روشنگری برای این مفهوم هیچگونه حدومرزی قائل نیستند. آنان معتقدند که در پرتو روشنگری باید همه چیز را مشاهده کرد وشناخت.

نامداران بزرگ روشنگری بیکن، مونتسکیو، دکارت، لاک، نیوتن، ولتر، روسو، دیدرو، دالامبر، هولباخ و کانت. که به تدریج در قرن هجدهم میلادی به صورت فرایندی پرتکاپو و تأثیرگذار درآمد، بطورعمده از فرانسه، انگلستان و آلمان سربرآوردند . درمیان طیف گسترده کوشندگان روشنگری، هم فیلسوفان تجددگرا جای می گرفتند، هم اندیشه وران الهی و هم ادیبان، شاعران و خطیبان.

در فرایند روشنگری، جایگاه و حقوق انسان، خرد خودبنیاد، خوداندیشی، نقادی، دانش تجربی بر پایه مشاهده و آزمایش و استقلال دونهاد دین و سیاست از یکدیگر، موردتأکید قرارگرفت؛ اما نباید پنداشت که درونمایه و آهنگ روشنگری در فرانسه، انگلستان و آلمان یکسان بوده است.

در فرانسه، روشنگری جانمایه و صورتی پرجوش و خروش و انقلابی داشت. خداوندان قدرت در هیأت حکومت و کلیسا، دست در دست یکدیگر، نوگرایان دینی و سیاسی را سر کوب می کردند؛ چرا که آنان بر این باور بودند که سیاست باید به محک نقد خردمندانه زده شود و نهادهای سیاسی برشالوده خرد استوار گردد. نواندیشان دینی و سیاسی، برشکاکیت و پرسشگری نقادانه درحوزه دین و اخلاق نیز تأکیدمی کردند.

درانگلستان، روشنگری بر دو بنیاد دانش تجربی لاک و فیزیک نیوتنی، از بالندگی، ژرفا و رویکردی سازنده برخوردار گردید. لاک در راه بردن به گستره شناخت شناسی و اندازه گیری مرزهای آن، گام های بلندی برداشت که کانت پس از وی، در تعیین حدود شناخت بشری از آنها بهره جست. او رساله هایی در باب حکومت مدنی برپایه رضایت مردم و در تبیین فلسفی تساهل و مدارا نگاشت. دراین دوران، انگلستان از آزادی های سیاسی ـ اجتماعی ـ هرچند بطور نسبی ـ برخوردار بود.

بی تردید، تلاش های اندیشه وران روشنگری در سایه سار آزادی های مدنی در انگلستان، به غنا و فربهی فرایند روشنگری افزود. اگرچه لاک درهنگامه ای مجبورشد انگلستان را ترک گوید و در هالند آرا و اندیشه های خویش را درباب تساهل و مدارا به رشته تحریر درآورد، اما می توان با ولتر هم صداشد و گفت: اگر لاک و نیوتن در فرانسه بودند إعدام می شدند؛ اگر در رم بودند به زندان می افتادند و اگر در لیسبون بودند سوزانده می شدند.

در آلمان، روشنگری سیمایی متفاوت از فرانسه و انگلستان داشت. اندیشه وران آلمانی، بدون اعتنای جدی به یافته های فلسفه تجربی، بیشتر با آرا و اندیشه های انتزاعی و نظری سرگرم بودند.

آزادی اندیشه، بیان و قلم در آلمان محدودبود و اندیشه وران آلمانی از آزادی هایی همانند در انگلستان، برخوردار نبودند. نظام سیاسی حاکم بر این سرزمین، پس از درگذشت فریدریک بزرگ در سال ،۱۷۸۶ دربرابر روشنگری و کوشندگان آن، گستاخانه صف آرایی کردند.

حکومت فریدریک ویلهلم دوم، با معرفی روشنگری به عنوان پدیده ای خطرناک و مخالف دین و دولت، نابخردانه به سر کوب اندیشه وران ، توقیف و مصادره کتاب ها و نشریات پرداخت. به فرمان رهبر خودکامه سرزمین پروس، کانت را مجبور کردند که درباره دین، هیچ نوشته ای منتشرنکند و هیچ سخنی نگوید.

هرچند آلمان برپایه شرایط سیاسی، اجتماعی و فرهنگی، نمی توانست به مثابه گرانیگاه روشنگری نقش آفرینی کند، اما از دگرگونی های روشنگری در فرانسه، بویژه انقلاب بزرگ آن تأثیر پذیرفت. انقلاب فرانسه درمیان اندیشه وران آلمانی، شوق و شور و سرزندگی آفرید و کانت را در واپسین سال های زندگی فکری، به جانبداری و ارزیابی فیلسوفانه پدیده انقلاب واداشت.

در قرن نوزدهم میلادی، پرچم اندیشه روشنگری در دستان هگل و هاینه و انگلس و مارکس قرارگرفت. در قرن بیستم، اندیشمندانی همچون آدرنو و هورکهایمر به بازاندیشی در نظریه روشنگری پرداختند. گلوکاچ و مارکوزه نیز در شمار بازنگران نظریه روشنگری در قرن بیستم قراردارند.

فلسفه روشنگری

بی تردید فلسفه روشنگری ، فلسفه مدرنیته است . هدف فلسفه روشنگری آراسته ساختن جهان با زیور خرد و آگاهی و از میان بردن جهل و خرافات است بر خرد و علم و آگاهی مباهات میکند و هر چیزی را که با عقل همخوانی نداشته باشد متعلق به قلمرو پندار و تخیل میداند.. روشنگری به گالیله و نیوتن می بالد یعنی علم را بر تر از اسطوره و عقل را برتر از تخیل میداند.

نوابغ اسلامی

ابونصر فارابی

(۲۶۰-۰۳۳۹ / ۸۷۳-۹۵۰م)

ابونصر فارابی بزرگ ترین فیلسوف دوره اسلامی است. وی در شهر فاریاب از نواحی خراسان بزرگ، متولد شد. پدرش از سران سپاه مرزنشین بود. در جوانی طی سفری طولانی و پر رنج به بغداد رفت و نزد استادان بزرگ زمان، به تحصیل منطق و فلسفه یونان پرداخت. پس از اندک زمان، وی که به زبان های فارسی، ترکی، عربی، سریانی و یونانی تسلط کامل داشت، در فهم فلسفه یونان به پایه ای رسید که او را معلم دوم خواندند. معلم اول ارسطوست و پس از ابونصر دیگر هیچ کس را معلم نگفته اند.

فارابی در راه کسب دانش سختی بسیار تحمل کرد. شب ها در نور چراغ پاسبانان شهر کتاب می خواند و اغلب تا صبح بیدار می ماند. زندگی محدود و محقر او به خوابیدن کنار رودخانه ها و باغ ها گذشت. در همان وضع به نوشتن و خواندن روز می گذراند و شاگردان بسیار خویش را نیز همان جا تعلیم می داد. این محرومیت های مادی، اگرچه بیشتر در سال های جوانی بر او تحمیل شد اما پس از آن نیز وی با همه دانش و شهرت خویش، هم چنان ساده می زیست. نوشته اند که از سیف الدوله همدانی فاتح دمشق نیز، که او را گرامی می داشت، هر روز بیش از چهار درم که مبلغی بسیار ناچیز بود نمی پذیرفت.

دوران زندگی ابونصر فارابی هم زمان با فروپاشی و ضعف خلافت عباسی است. خاندان های بزرگ وزیران خراسان مانند برمکیان که در دربار خلافت عباسی از علم و اندیشه حمایت می کردند، از میان رفته بودند. خاندان های دانش دوست و هنرپرور خراسان چون سامانیان و آل بویه نیز هنوز قدرت چندانی نداشتند. در چنین احوال، ناچار بزرگانی چون ابونصر فارابی، در جستجوی حامی و مشوق دانش، به دیارهای دور سفر می کردند و گاه چون او ناچار از سرزمین هایی که در آن مورد آزار و تهدید بودند می گریختند.

سیف الدوله همدانی در روزگار زندگی ابونصر در دمشق، هنگامی که بواسط تهمت بد دینی از بغداد فراری شده بود، دمشق را گرفت و چون از افراد انگشت شمار آزاد اندیش روزگار خود بود، دانشمندانی چون فارابی و شعرا و گویندگانی چون متنبی را پیرامون خود گرد آورد. متنبی پس از آن در دربار عضد الدوله دیلمی به مقام بزرگ و والایی رسید. اما زندگی محدود و محقر ابونصر در چنین روزگار بیشتر در نتیجه عدم اعتنای بزرگان به دانش و فلسفه بود. در این دوران تعصب در عقیده و تظاهر به دین داری در بین قدرت مندان و حاکمان سخت رواج داشت. ناچار آنان که چون ابونصر فارابی دانستن و اندیشیدن درباره حقیقت را تجمل و راحت جسمانی برتر می دانستند در تنگی و فشار می زیستند. ابونصر فارابی فیلسوف بود اما برای گذراندن زندگی ناچار به پزشکی و مداوای بیماران می پرداخت. این راهی بود که بیشتر فلاسفه اسلامی در آن روزگار پیش می گرفتند. به همین جهت حتی تا روزگار ما هنوز به پزشک، حکیم نیز می گویند، در حالی که حکیم در اصل به معنی فیلسوف و اندیشه ور است. کتاب های فلسفه ای که تا زمان ابونصر فارابی ترجمه شده بود اغلب غلط بسیار داشت و قابل فهم نبود. فارابی نخستین کسی است که با رنج بسیار آثار ارسطو و افلاطون را به طور کامل دریافت و در کتاب ها و رساله های خود به شرح و تفسیر و نقد آنها پرداخت. آشنایی دوباره جهان با آثار این فیلسوفان در واقع مرهون دانش و تلاش ابونصر فارابی است. وی، علاوه بر فلسفه و منطق که موضوع بیشترین آثار باقی مانده از اوست، در همه علوم زمان خود سرآمد دیگران بود. پزشکی را نیک می دانست اما در روزگار رفاه بدان نمی پرداخت. در ستاره شناسی کتابی از او باقی است که بی پایه بودن پیش گویی منجمان را ثابت می کند و آنها را بی ارزش می شمرد. کتاب بزرگ و معتبر او در سیاست نمودار اطلاع وسیع او درباره جوامع بشری است. مهم تر از همه کتابی است که وی درباره مدینه فاضله و شهر آرمانی فلاسفه نوشته است. وی در این کتاب که خود به چند بخش بسیار بزرگ و مهم تقسیم شده، با پیش بینی فلسفی و عارفانه نظریات خود را در باره جوامع انسانی بیان داشته است.

ابونصر فارابی در موسیقی نیز استادی بی نظیر بود. اختراع قانون را به او نسبت داده اند. او علاوه بر نوشتن رساله های متعدد درباره موسیقی و زبان شناسی، نوازنده ای ماهر بود. نوشته اند که وی در محضر سیف الدوله همدانی ابتدا خطای یک یک خوانندگان و نوازندگان مجلس را بازنمود، آنگاه از کیسه ای که در کمر داشت چند چوب درآورد و آنها را به هم پیوست و بنواخت. همه را خنده گرفت. پس چوب ها را درهم ریخت و ترکیبی تازه فراهم بساخت و بزد. همه به گریه درآمدند. بار دیگر چوب ها را درهم ریخت و ترکیبی تازه فراهم آورد و ضربی دیگر آغاز کرد. همه حاضران حتی پرده داران و دربان ها نیز به خواب رفتند. او آنها را خفته رها کرد و برفت. ابونصر فارابی سعادت انسان را درترک پیوندهای ظاهری و بستگی های مادی می دانست و معتقد بود که تنها کسی باید به فلسفه و علم روی آورد که از جهت اخلاقی سخت پاک و بی نیاز باشد. وی به تربیت نفسانی خویش و شاگردانش بسیار اهمیت می داد و در زندگی شخصی به جاه و جلال و نام و شهرت بی اعتنا بود. بی علاقه گی وی را به جمع آوری تالیفات خود ناشی از عظمت روحی او دانسته اند. با وجود این بیش از ۱۰۲ رساله و کتاب از او به جای مانده که هریک در نوع خود بی نظیر است. شیخ الرئیس ابوعلی سینا خود را شاگرد مکتب فارابی خوانده و گفته است که تنها از طریق مطالعه رساله های ابونصر توانسته است منظور ارسطو را از کتاب متافیزیک درک کند.

ابونصر فارابی در آثار متعدد فلسفی خود کوشیده است تا فلسفه را به معتقدات دینی مردم نزدیک کند، یا، به عبارت دیگر، معتقدات دینی را با اصول فلسفی از خرافه و توهم دور سازد. وی ثابت می کند که مثلا در موضوع آغاز آفرینش، فلسفه از اخبار مذهبی دقیق تر و به توحید نزدیک تر است. افزون بر این، فارابی برای رواج فلسفه، که دانستن آن را مانند علوم دیگربرای همه مردم لازم می دانسته، کوشیده که آن را به زبان و اصطلاحات مذهبی نزدیک کند. این کار پس از او در اواسط قرن دهم میلادی به وسیله اخوان الصفا، به طور کامل در رسالات متعدد عملی گردید. اما عده ای نیز به شدت آن را مردود شمردند. امام محمد غزالی در کتاب خود بر رد فیلسوفان، ابونصر فارابی و ابوعلی سینا را به عنوان دو تن از بزرگ ترین فلاسفه برگزیده تا با رد عقاید ایشان به طور کلی فلسفه را نادرست جلوه دهد. این قبیل مباحث و درگیری های فکری نشان می دهد که فلاسفه در آن زمان تا چه حد ناچار از کناره گیری از مردم و تحمل فشارهای اجتماعی بوده اند.

ابونصر فارابی در هشتاد سالگی در دمشق درگذشت و با آن که بیش از تنی چند بر جنازه او نگریستند، مجموعه ای گران قدر از آثار خود را به زبان عربی بر جای گذاشت. اما نه عرب که فیلسوف و نابغه ای خراسانی و از جمله شخصیت های برجسته و کم نظیری است که آثار و افکارش اثری جهانی داشته است

فیلسوف کیست؟

فیلسوف کسی است که به فلسفه و فلسفه ورزیدن می پردازد؛ یعنی دانشمند فلسفه است.

گذشتگان، فیلسوف را حکیم می نامیدند و مقصودشان از این کلمه این بود که حکیم کسی است که بر علوم مختلف، از علم طب گرفته تا علم ریاضیات تسلط دارد و همچنین حکمت (فلسفه) را نیز که به معنای علم به احوال موجودات است، آموخته است. فیثاغورس اولین کسی بود که خود را فیلسوف، یعنی دوستدار حکمت نامید؛ زیرا در نظر او، صفت حکیم فقط به خداوند اختصاص داشت.

وی زندگی را به میدان های مسابقه تشبیه می کرد و می گفت: کسانی که در این میدان ها حضور می یابند، سه گروهند:

یکی کسانی که برای شرکت در بازی حاضر شده اند. دوم کسانی که برای خرید و فروش بلیط به آن جا آمده اند و سوم کسانی که برای تماشا آمده اند. در میدان زندگی، گروه سوم فلاسفه اند. فلاسفه جهان را از بالا (همانند تماشاچیان)نگاه می کنند و در مورد آن قضاوت می کنند. کار فیلسوف چیست؟ فیلسوف همواره به ملاحظه مسائل و مشکلاتی می پردازد که برای همه ما دارای اهمیت است. وی با مطالعه انتقادی صحیح می کوشد تا عقاید و شناخت ما را درباره جهان و انسان ارزشیابی کند. وی می کوشد تصویری کلی و منظم و منطقی در مورد آنچه می دانیم و آنچه می اندیشیم، پیدا و مطرح نماید.

شخص معمولی در پرتو پژوهش فیلسوف و با نظر به طرح جامعی که وی فراهم آورده است، می تواند تصور خود را در مورد جهان و امور انسانی متناسب با آن طرح کلی اصلاح کرده و اعمال و رفتار خود را با آن بسنجد. از همان آغاز پیدایش فلسفه، عقیده متفکرانی که به این نوع پژوهش ها سرگرم بودند، این بود که نظریاتی را که درباره خود و جهان قبول می کنیم، باید مورد رسیدگی دقیق قرار دهیم تا ببینیم آیا عقلا پذیرفتنی هست یا نه.

همه ما عقاید و معلوماتی درباره جهان و انسان حاصل کرده ایم؛ اما فقط معدودی از ما تامل و فکر کرده ایم که آیا این معلومات و عقاید قابل اعتماد و معتبر است یا خیر.

فیلسوف اصرار دارد که این همه را در معرض مطالعه و بررسی دقیق قرار دهد تا دریابد که آیا این نظریات و عقاید مبتنی بر دلیل و مدرک کافی هست یا خیر. سقراط دلیل توجه خود را به فلسفه چنین یاد کرده است:

زندگی بدون تفکر و تامل، زندگی نیست و ارزش ندارد.

وی دریافت که همه مردم اطرافش، زندگی خود را در نیل به هدفهای گوناگون مانند لذت و ثروت صرف می کنند؛ بدون آن که از خود بپرسند که آیا این امور مهم و قابل اعتماد هست یا خیر. و چون چنین سوالی را از خود نمی پرسند و در طلب جواب هم نیستند، نمی توانند بدانند که آیا درست عمل می کنند یا نه و سراسر حیاتشان در طلب اغراض بی فایده و مضر تلف می شود. به همین دلایل، فلاسفه به طور کلی همه بر آن بوده اند که مطالعه و بررسی و نقد و تحلیل نظریات و عقاید و افکار و دلایل آن ها، مهم و با ارزش است. ویژگی های یک فیلسوف اساسا فیلسوف به کسی گفته می شود که خصوصیاتی را که بر گرفته از خصوصیات روح فلسفی است، در خود داشته باشد.

برخی از این ویژگی ها عبارتند از: ۱- فیلسوف، کسی است که به ارزش عقل ایمان دارد و در علم و عمل خود مقید به احکام عقل است. در این زمینه وی برخلاف کسی است که در علم و عمل خود، معتقد به وحی و الهام یا متکی به خرافات است. ۲- فیلسوف، کسی است که درباره علل بنیادین امور و حوادث تحقیق می کند. به عبارت دیگر، او متفکری است که در مورد حوادث به تفسیر عقلی پرداخته و به جستجوی علل آن ها می پردازد. ۳- فیلسوف در پی یافتن معنای جهان و چیستی آن است. به اشیا از جنبه هایی که علوم دیگر به آن ها می پردازند، کاری ندارد. بلکه با هستی اشیا و بودن آنها سر و کار دارد و می خواهد قوانین بودن را بیابد. ۴- فیلسوف جزئی نگر نیست؛ بلکه همه امور را در یک کل واحد می بیند؛ یعنی همه دیدگاه ها و نظرات درباره زندگی و جهان را در یک کل واحد کنار هم قرار داده و سازماندهی می کند و سپس به نقد و بررسی آن ها می پردازد. ۵- فیلسوف هیچ چیزی را بدون دلیل و برهان و استدلال نمی پذیرد؛ بلکه قبل از هر چیز مطلب مورد نظر را مورد بازرسی و مداقه قرار می دهد تا مبادا عنصری غیر عقلی وارد در دستگاه فلسفی گردد. ۶- فیلسوف بدون توجه به اغراض، هدف ها و یا حرفه ای که بدان اشتغال دارد، می خواهد افکار و نظریات در باره جهان و زندگی را مطالعه ونقد کند. وی می خواهد دریابد که ما انسان ها در مسائل اساسی که با آن ها روبروییم، چگونه می اندیشیم، شناخت ما مبتنی بر چه چیزی است و برای نیل به احکام و داوریهای صحیح، چه ملاک ها و موازینی را باید برگزینیم. ۷- فیلسوف به روشن کردن عقاید ما و نظریه هایی که درباره جهان و انسان و ارزشهای انسانی داریم، اصرار می ورزد. او پیش از آنکه صرفا دارای مجموعه ای از عقاید باشد، احساس می کند که این عقاید را باید مورد بازرسی دقیق قرار دهد و در نظامی از افکار که دارای ارتباط منطقی باشند، مرتب و منظم سازد. ۸- فیلسوف همیشه دنبال درک حقایق است و غیر از حقیقت، به چیز دیگری وابسته نیست.